University of Niš
Faculty of Philosophy
18105 Niš · Ćirila i Metodija 2 · P.O. Box 91
Phone +381 18 514 312 · Dean's office: + 381 18 514 311
Fax: +381 18 514 310 · e-mail: info@filfak.ni.ac.rs

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
18105 Ниш · Ћирила и Методија 2 · Пош. фах 91
Телефон-централа: (018) 514 312 · Деканат: (018) 514 311
Факс: (018) 514 310 · имејл: info@filfak.ni.ac.rs

www.filfak.ni.ac.rs

# ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ОСНОВНИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА ИСТОРИЈЕ

Ниш, август, 2026.

University of Niš
Faculty of Philosophy
18105 Niš · Ćirila i Metodija 2 · P.O. Box 91
Phone +381 18 514 312 · Dean's office: + 381 18 514 311
Fax: +381 18 514 310 · e-mail: info@filfak.ni.ac.rs

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
18105 Ниш · Ћирила и Методија 2 · Пош. фах 91
Телефон-централа: (018) 514 312 · Деканат: (018) 514 311
Факс: (018) 514 310 · имејл: info@filfak.ni.ac.rs

www.filfak.ni.ac.rs

# САМОВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

1. Опис процеса самовредновања
2. Основни подаци о департману
3. Процена испуњености стандарда
   - 3.1. Стандард 4. Квалитет студијског програма
   - 3.2. Стандард 5. Квалитет наставног процеса
   - 3.3. Стандард 7. Квалитет наставника и сарадника
   - 3.4. Стандард 8. Квалитет студената
   - 3.5. Стандард 9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса
   - 3.6. Стандард 10. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке
   - 3.7. Стандард 11. Квалитет простора и опреме
   - 3.8. Стандард 13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета
   - 3.9. Стандард 14. Систематско праћење и периодична провера квалитета
4. Табеле и прилози за самовредновање и оцењивање квалитета – Студијски програм

---

   - 4.1. Табеле и прилози за стандард 4. Квалитет студијског програма
   - 4.2. Табеле и прилози за стандард 5. Квалитет наставног процеса
   - 4.3. Табеле и прилози за стандард 7. Квалитет наставника и сарадника
   - 4.4. Табеле и прилози за стандард 8. Квалитет студената
   - 4.5. Табеле и прилози за стандард 9. квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса
   - 4.6. Табеле и прилози за стандард 10. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке
   - 4.7. Табеле и прилози за стандард 11. Квалитет простора и опреме
   - 4.8. Табеле и прилози за стандард 13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета
   - 4.9. Табеле и прилози за стандард 14. Систематско праћење и периодична провера квалитета
   - 4.10. Одлука о усвојеном Извештају о самовредновању програма ОАС

---

# 1. ОПИС ПРОЦЕСА САМОВРЕДНОВАЊА

Самовредновање студијских програма на Филозофском факултету у Нишу представља изузетно важну активност која има за циљ континуирано унапређење квалитета наставе свих студијских програма. *Стратегијом унапређења квалитета Филозофског факултета* и осталим документима за унапређење квалитета, систематски се прати квалитет наставе, научно-истраживачког рада и развоја саме институције. Процес самовредновања спроводи се у складу са *Закон о високом образовању Републике Србије*, *Правилником о стандардима и упутствима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма* НАТ-а, *Стандардима и упутствима за самовредновање*, као и другим интерним документима Факултета у циљу обезбеђења и унапређивања квалитета (*Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета, Правилником о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета Филозофског факултета у Нишу*, и *Правилником о спровођењу поступка за самовредновање и оцењивање квалитета Филозофског факултета у Нишу*).

Извештај о самовредновању студијског програма Основних академских студија историје састављен је у складу са НАТ-овим *Правилником о стандардима и упутствима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма*. Самовредновање ОАС историје у овом извештају односи се на програм реакредитован 2021. године, и у тренутку састављања извештаја, још увек активног и у примени у настави на нивоу основних академских студија. Анализа структуре и садржаја студијског програма, наставних метода, циљева и исхода учења, система бодовања и вредновања учинка студената на испиту, оптерећења студената и наставника, и усклађеност програма са прописаним националним и европским оквирима квалификација, саставни су део овог извештаја. Посебна пажња усмерена је и на табеларни приказ SWOT анализе, где се наводе предности, слабости, могућности и опасности у оквиру вредновања сваког појединачног стандарда, са квантификацијом процене у четири нивоа (високо значајно +++; средње значајно ++; мало значајно +; без значајности 0).

Циљ извештаја јесте да поред процене тренутног стања, укаже и на правце којима би се даље радило на унапређењу студијског програма у складу са савременим научним достигнућима у области историјске науке, квалитету наставног процеса заснованог на

савременим методолошким правцима, и повећању укупне успешности и ефикасности студирања.

## 2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ

Основне академске студије историје реализују се на Департману за историју Филозофског факултета у Нишу. Департман је основан 1. октобра 1998. године, најпре под именом Студијске групе за историју. Укидање Групе за историју и географију при Вишој педагошкој школи у Нишу, довело је до велике потражње за наставницима историје у југоисточном делу Србије, те је стога основана нова студијска група на Филозофском факултету. Настава на основним академским студијама започела је од школске 1999/2000. године, према наставном плану којим је предвиђено изучавање опште и националне историје у трајању од четири године. Од школске 2006/2007. године, уведен је Болоњски систем студирања на нивоу основних академских студија историје.

Студијски програм основних академских студија историје акредитован је 2008. године (бр. уверења 612-00-662/2008-04), реакредитован 2014. године (бр. уверења 612-00-00676/2013-04) и потом 2021. године (бр. уверења 612-00-00345/4/2020-03).

Студијски програм Основних академских студија историје траје четири године, осам семестара, и носи 240 ЕСПБ. Завршетком студија студент стиче академски назив дипломирани историчар.

Општи циљ студијског програма ОАС историје јесте да студенти стекну способност да примењују усвојена знања и вештине у пракси, критички и аналитички сагледавају историјске процесе и феномене дугог трајања, користе стручну литературу и савремене технологије у проучавању историје. Додатни циљ јесте и да свршени студенти прате актуелна достигнућа у струци, делују тимски и мултидисциплинарно, тј. развијају свест о потреби целоживотног учења и даљег академског усавршавања.

У тренутку када се састављао овај Извештај о самовредновању, студијски програм ОАС историје налазио се у процесу припреме за нову реакредитацију.

## 3. ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА

У наставку извештаја дата је анализа квалитета студијског програма ОАС историје у складу са релевантним стандардима за самовредновање. При крају сваког појединачног стандарда, наведен је и табеларни приказ резултата SWOT анализе, са предлозима мера за даље унапређивање квалитета.

**Стандард 4: Квалитет студијског програма**

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Обезбеђивање квалитета студијског програма историје на Филозофском факултету у Нишу спроводи се кроз сталну контролу постављених циљева, структуре програма и оптерећења студената, као и кроз периодично осавремењивање садржаја и прикупљање повратних информација од релевантних друштвених актера. Студијски програм историје реализује се на сва три нивоа академских студија, у складу са *Статутом* Факултета (https://drive.google.com/drive/folders/1FZHEiar4AAADxPUR0xNCR76vE5iq_L4N) и важећим прописима из области високог образовања. Основне академске студије историје трају четири године (осам семестара) и вреднују се са укупно 240 ЕСПБ бодова; њиховим завршетком стиче се звање *дипломирани историчар*. Мастер академске студије историје трају годину дана (60 ЕСПБ), а завршавају се стицањем академског назива *мастер историчар*. Докторске академске студије историје трају три године (180 ЕСПБ) и воде до научног звања *доктор наука – историјске науке*. Настава на сва три нивоа изводи се на српском језику.

Тренутна структура студентске популације на Департману за историју показује сразмерно равномерну распоређеност по годинама студија на нивоу основних академских студија, са нешто већим бројем студената на првој години и уз нешто мањи број студената мастер и докторских академских студија, што одговара уобичајеном тренду опадања броја студената са напредовањем на студијским нивоима. Кадровски капацитет Департмана чине наставници у звањима редовног (4) и ванредног професора (3) и доцента (1). (https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje/istorija) Тренутно нема сарадника у наставничким звањима. На часовима вежби на основним академским студијама ангажовано је петоро сарадника у истраживачким звањима (истраживач-сарадник). Сав кадар ангажован је са пуним радним временом, чиме се обезбеђује стабилна и континуирана реализација наставе на свим нивоима студија.

Научноистраживачки рад наставника и сарадника Департмана за историју одвија се у складу са годишњим Програмом научноистраживачког рада Факултета и обухвата учешће на међународним, националним и интерним пројектима, дисеминацију резултата истраживања путем научних скупова и публикација, организацију јавних предавања и трибина, као и сарадњу са домаћим и страним научним установама. Наставници и сарадници Департмана ангажовани су на интерном истраживачком пројекту који се реализује сваке године на Филозофском факултету у Нишу, као и на пројектима које финансира надлежно Министарство.

У креирању, изменама и допунама студијског програма основних академских студија историје, Департман следи јединствену процедуру утврђену на нивоу Факултета и Универзитета у Нишу, која се одвија кроз четири фазе. У припремној фази наставници и сарадници Департмана израђују нацрт структуре програма и описе стандарда, након чега Веће департмана упућује предлог надлежним телима Факултета. У наредној фази Наставно-научно веће Факултета разматра и усваја коначан предлог који се прослеђује Универзитету. У фази одобравања предлог разматра Научно-стручно веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Нишу и доставља мишљење Сенату, који у завршној фази доноси одлуку о усвајању, односно о изменама и допунама студијског програма. Иста процедура примењује се и приликом измена већ акредитованих програма.

Измене и допуне студијског програма ОАС историје засноване су на принципима Болоњске декларације и обухватају: осавремењивање садржаја у складу са најновијим научним достигнућима и методичким приступима; проширивање листе изборних предмета ради повећања изборности студената; увођење нових обавезних предмета релевантних за јачање квалитета програма; усклађивање распореда предмета по семестрима ради постепеног и логичног напредовања студената; ажурирање спецификација постојећих предмета; обогаћивање понуде курсева страних језика; и проширење педагошко-психолошко-методичких садржаја доступних студентима ван матичног департмана. Носиоци ових процеса су Комисија за унапређење квалитета и *Центар за унапређење квалитета* (https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%B0), који два пута годишње спроводе евалуацију наставе, а једном у три године свеобухватно самовредновање студијског програма, узимајући у обзир и препоруке екстерних експерата и Националног акредитационог тела.

Исходи учења на студијском програму историје произилазе из дефинисаних циљева образовања и усклађени су са дескрипторима квалификација за научне области историјских, археолошких и класичних наука, као и са одговарајућим европским оквиром квалификација.

На нивоу основних академских студија, студенти стичу способност да примењују усвојена знања и вештине у пракси, критички и аналитички сагледавају историјске процесе и феномене дугог трајања, користе стручну литературу и савремене технологије у проучавању историје, прате актуелна достигнућа у струци, делују тимски и мултидисциплинарно, те развијају свест о потреби целоживотног учења и даљег академског усавршавања.

Завршетком мастер академских студија историје, студенти стичу шира знања и способност самосталног научноистраживачког рада, разумевања историјских процеса и развоја цивилизација, документовања и интерпретације историјске грађе, разумевања међународних односа и дипломатије, креирања и вођења пројеката у установама културе (музејима, архивима, галеријама), као и критичке евалуације савремених истраживачких трендова и методолошки утемељеног спровођења сопствених истраживања.

На докторским академским студијама историје студенти достижу висок ниво научне компетентности: владају у потпуности литературом и методологијом у уско специјализованом подручју, показују оригиналност у истраживању, самостално планирају и реализују комплексне научне пројекте, учествују у регионалним и међународним истраживачким иницијативама, изводе наставу на терцијарном нивоу и доприносе развоју нових знања и теоријских тумачења, поштујући начела академског интегритета и научне етике.

Садржина студијског програма историје у потпуности је усклађена са *Законом о високом образовању* (https://drive.google.com/drive/folders/1qrZLLSpx_huUXwAQX2L72JVCJqXnw1RF), *Статутом Универзитета у Нишу* (https://www.ni.ac.rs/dokumenti?folder=precisceni-tekstovi-akata) и *Статутом Филозофског факултета* (https://drive.google.com/drive/folders/1FZHEiar4AAADxPUR0xNCR76vE5iq_L4N), а структура програма дефинисана је *Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма* (https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/drugidrzavniorganiorganizacije/pravilnik/2019/13/7/reg/20210119). Поред тога, на нивоу Факултета примењују се *Правилник о основним академским студијама* (https://docs.google.com/document/d/1Cuc6lrvlZmkQ0dTIN0bnwe4rjcMFKDSL/edit), *Правилник о мастер академским студијама* (https://docs.google.com/document/d/1TjCr9VN8SUASPij_Qlziap6t14SNnpap/edit) и *Правилник о докторским академским студијама* (https://docs.google.com/document/d/19BBCggEEbpJaeZpntYvgA3Jd5NHwdLzB/edit), којима се регулишу облици наставе, напредовање и оцењивање студената, израда завршних радова и друга наставна питања.

Студијски програм историје је, у складу са захтевом међународне усаглашености, у значајној мери (преко 70%) структурно и садржајно упоредив са програмима историје на признатим страним високошколским установама. На нивоу основних и мастер студија пореди се са програмима Универзитета у Софији, Московског државног универзитета „Ломоносов“ и Универзитета Париз 7 „Дени Дидро“.

| Ниво студија | Усклађеност са високошколском установом | Web адреса |
|---|---|---|
| ОАС историје | Софиски университет св. Климент Охридски, Исторически факултет | https://clio.uni-sofia.bg/education/speczialnost-istoriya/ |
| | Исторический факультет Московского государственного университета имени М. В. | http://www.hist.msu.ru/upload/iblock/c25/SPI_46-03-01_d_2024.pdf |

| | | |
|---|---|---|
| | Ломоносова | |
| | Université Paris Cité, UFR Géographie, Histoire, Economie et Sociétés | https://odf.u-paris.fr/plugins/odf-web/uparis/_content/subprogram-cdmfr-fruai0751723rprigxs1wub-fr/Licence%20Histoire.pdf |
| МАС историје | Софиски универзитет св. Климент Охридски, Исторически факултет | https://clio.uni-sofia.bg/education/mp-antichnost-i-srednovekovie/ https://clio.uni-sofia.bg/education/mp-diplomacziya-i-razuznavane-na-balkanite/#za-specialnostta |
| | Исторический факультет Московского государственного университета имени М. В. Ломоносова | http://hist.msu.ru/upload/iblock/21e/SPI_46-04-01_im_d_2024.pdf |
| | Université Paris Cité, UFR Géographie, Histoire, Economie et Sociétés | https://odf.u-paris.fr/plugins/odf-web/uparis/_content/subprogram-cdmfr-fruai0751723rpriju29tw0-fr/Master%20Histoire,%20civilisations,%20patrimoine%20(M1).pdf |

Анализа структуре, садржаја и исхода студијског програма основних академских студија историје показује да програм испуњава све прописане стандарде квалитета: садржи све законом предвиђене елементе; научно је утемељен и усклађен са савременим токовима историјске науке; има јасно дефинисану сврху и циљеве усклађене са мисијом Факултета; развија код студената опште и предметно-специфичне компетенције неопходне за обављање струке; задовољава потребе тржишта рада за стручним и истраживачки оспособљеним кадром; и одржава равнотежу између националних стандарда и усклађивања са европским образовним простором.

Курикулум програма историје предвиђа удео изборних предмета у складу са прописаним минимумима (20% на ОАС, 30% на МАС, 50% на ДАС), као и одговарајућу заступљеност академско-општеобразовних, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних предмета, усклађену са важећим стандардима акредитације. Услови уписа, трајање и нивои студија, начин преласка у наредну годину и стицање дипломе усклађени су са европским моделом терцијарног образовања, а програм је конципиран тако да студентима пружа флексибилност у избору предмета и стицању кључних компетенција.

Оцењивање успешности студената историје базира се на континуираном праћењу рада студента током семестра, при чему се коначна оцена формира на основу збира поена стечених кроз предиспитне обавезе (распон од 30 до 70 поена) и полагање испита, до максимално 100 поена по предмету. Овај систем градуелног бодовања омогућава наставницима да континуирано прате напредак сваког студента, а студентима пружа транспарентан увид у критеријуме оцењивања, дефинисане силабусом сваког предмета и доступне јавно на сајту Факултета.

Усклађеност ЕСПБ бодова са реалним радним оптерећењем студената представља један од кључних аспеката квалитета студијског програма историје. Оптерећење се израчунава по формули од 25 до 30 сати рада по ЕСПБ боду, при чему предмет вредан 4 ЕСПБ подразумева просечно око 108 сати укупног ангажовања студента, укључујући часове наставе, самостални рад, припрему и излазак на испит. На примеру предмета са недељним фондом часова 2+2, студент проведе око 60 сати на самој настави током семестра, док преостало време (приближно 48 сати) троши на самостално учење, чија се количина литературе усклађује са европским стандардом од највише шест страница по сату рада. *Центар за унапређење квалитета* континуирано ради на провери и прецизирању ове методологије, укључујући анализу стварног, а не само пројектованог оптерећења студената на појединим предметима, са циљем да се избегну неоправдана одступања и обезбеди реална усклађеност бодовне вредности предмета са стварним ангажовањем студента.

Праћење квалитета студијског програма основних академских студија историје обухвата и

анализу показатеља успешности студената – просечне дужине студирања, пролазности на испитима и просечне оцене у току студија и на дипломирању. Подаци о укупном броју уписаних студената свим годинама студија у текућој и претходне две школске године, броју и проценту дипломираних студента у односу на број уписаних у претходне три школске године, и просечном трајању студија у претходне три школске године, могу се наћи у табелама у оквиру показатеља и прилога преко следећих линкова (**Табела 4.1**.; **Табела 4.2**.; **Табела 4.3**.). Поређење ових показатеља са подацима из претходних акредитационих циклуса указује на постојаност резултата, уз тенденцију смањења дужине студирања захваљујући унапређеном систему праћења и подршке студентима. Ови подаци, заједно са показатељима за остале департмане Факултета, редовно се сумирају и анализирају ради сагледавања позиције студијског програма историје у односу на остале студијске програме Филозофског факултета.

Додатни индикатор квалитета студијског програма представља интересовање кандидата за упис, као и учешће студената и наставника Департмана за историју у програмима међународне мобилности (нпр. Erasmus+), кроз које се остварује непосредан увид у организацију и квалитет сродних програма на страним универзитетима и прикупљају искуства релевантна за даље унапређење наставе историје. Иако је број остварених мобилности на Департману за историју и даље ограничен, делимично услед језичких баријера, позитивна искуства студената учесника указују на корист коју овакав вид сарадње доноси квалитету студијског програма.

Поступке одобравања, праћења и контроле студијског програма основних академских студија историје спроводе Веће департмана и Комисија за унапређење квалитета Факултета, руковођени стандардима Националног савета за високо образовање. Евалуација обухвата: усклађеност структуре и садржаја програма са акредитационим стандардима и њихову јавну доступност; усклађеност исхода учења са компетенцијама које студенти стичу; усклађеност ЕСПБ бодова са стварним оптерећењем; успешност и напредовање студената; и могућности даљег запошљавања и школовања дипломираних историчара. Подаци потребни за ову анализу прикупљају се из евиденције стручних служби, извештаја стручних тела и анкетирања студената и дипломираних студената, а у процесу учествују и студенти, кроз чланство у Комисији и Центру за унапређење квалитета, као и кроз активности Студентског парламента. Резултати анкете о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења као и резултати анкете о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца дати су у прилозима (**Прилог 4.1.**; **Прилог 4.2.**)

Транспарентност и доступност информација о студијском програму основних академских студија историје обезбеђена је кроз Информатор о раду Факултета и интернет страницу (https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/osnovne/istorija), као и кроз промотивне активности усмерене и на будуће студенте и на широку јавност: Дане отворених врата, презентације на сајмовима образовања, активности на друштвеним мрежама и сарадњу са средњим школама. Услови и поступци уписа, напредовања и завршавања студија, као и стицања дипломе, дефинисани су релевантним правилницима Факултета и доступни су јавности у електронској форми, чиме се обезбеђује пуна усклађеност спровођења студијског програма историје са циљевима, садржајима и обимом за који је програм акредитован.

**SWOT анализа:**

+++ високо значајно; ++ средње значајно; + мало значајно; 0 без значајности

| Предности | Слабости |
|---|---|
| • Програм реализован на сва три нивоа студија (ОАС, МАС, ДАС), са усклађеним исходима учења на сваком нивоу +++<br>• Структурна и садржајна упоредивост (преко 70%) са акредитованим програмима историје на признатим европским универзитетима ++<br>• Кадровска структура Департмана испуњава законске услове, са | • Ограничен број остварених студентских и наставничких мобилности у односу на филолошке департмане ++<br>• Недостатак систематски прикупљених података о стварном (наспрам пројектованог) оптерећењу студената ++<br>• Недовољан број сарадника ангажованих у наставним звањима +<br>• Мали број наставних садржаја/курсева на страном језику, што ограничава |

| | |
|---|---|
| наставницима ангажованим са пуним радним временом ++<br>• Јасна и формализована процедура акредитације и измена студијског програма + | атрактивност за стране студенте + |
| **Могућности** | **Опасности** |
| • Развој билатералне и мултилатералне сарадње (Erasmus+, CEEPUS) ради повећања броја мобилности +++<br>• Систематско праћење стварног радног оптерећења студената ради прецизнијег усклађивања ЕСПБ бодова ++<br>• Јачање сарадње са Саветом послодаваца и Алумни организацијом ради усклађивања исхода учења са тржиштем рада ++<br>• Проширење понуде изборних предмета и садржаја на страном језику ради интернационализације програма + | • Смањење интересовања кандидата за упис услед демографских трендова и конкуренције других програма +++<br>• Ограничена могућност запошљавања дипломираних историчара изван образовања, културе и медија ++<br>• Спор институционални процес измена студијског програма, који може ограничити брзо прилагођавање науци и тржишту + |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4:**
Департман за историју у сарадњи са другим стручним органима Факултета, настојаће у наредном периоду да отклони слабости приказане у SWOT анализи и да активно ради на унапређењу квалитета студијског програма ОАС историје. Наставници и студенти на департману за историју мотивисаће се да што више учествују у програмима мобилности. Тиме би стицали драгоцено искуство о раду и организацији сличних програма студија у иностранству, и могли да активно учествују у осавремењивању програма ОАС историје. Такође, у сарадњи са послодавцима и алумнистима, запослени на департману за историју трудиће се да побољшају квалитет исхода учења на ОАС историје, да понуде нове, изборне мултидисциплинарне предмете чиме би се осавременили програми студија, и радило на прилагођавању савременим правцима у изучавању науке и потреба тржишта рада. Студенти ће се мотивисати и да након завршених ОАС историје, наставе даље своје образовање, кроз упис и завршетак МАС историје, и других програма стручног усавршавања, чиме би били у прилици да се радно ангажују у сродним занимањима.

**Показатељи и прилози за стандард 4:**
**Табела 4.1**. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године
**Табела 4.2.** Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.
**Табела 4.3.** Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.
**Прилог 4.1.** Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.
**Прилог 4.2.** Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

**Стандард 5: Квалитет наставног процеса**

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Квалитет наставног процеса на ОАС историје на Департману за историју Филозофског факултета у Нишу представља важан сегмент у самовредновању и оцењивању квалитета студијског програма, на који се посебно обраћа пажња. Интерактивна настава и обавезно навођење примера у настави једни су од показатеља квалитета наставног процеса. Други показатељи представљају професионални рад наставника и сарадника који подразумевају и успостављање и руковођење планом рада за сваки појединачни предмет на ОАС. Истовремено, потребно је да се квалитет наставе редовно прати и да се, по потреби, предузимају мере када квалитет наставе није на адекватном нивоу.

План извођења наставе и распоређивања наставника и сарадника на Департману за историју као и распоред часова наставе, који укључује предавање и вежбе на ОАС историје на Департману за историју ажурирају се редовно на почетку семестра, у склопу План извођења наставе и распоређивања наставника и сарадника распореда часова предавања и вежби за све студијске програме на Филозофском факултету у Нишу, на сва три нивоа студија (доступно у оквиру **Прилог 5.2.)**. Сваки поједнини наставник или сарадник настоји да своје термине часове предавања, вежби и консултација усклади са осталим часовима на другим предметима које студенти слушају на текућој години, како би студенти провели компактно време на факултету и не би имали предугачке паузе између својих часова, нити били превише оптерећени наставом појединим данима, већ сразмерно током радних дана у недељи. Када се израђује распоред часова предавања и вежби, води се рачуна и о материјално–техничким и просторним капацитетима Факултета, где се бројније групе студената на појединим предметима смештају у веће просторије на Факултету, или у просторије адекватно опремљене за наставу коју је потребно да прате. Предлог распореда часова наставе на ОАС историје саставља се на нивоу Већа департмана за историју, и усваја се на Наставно–научном већу Филозофског факултета. На почетку семестра, студенти се преко линка гугл драјва на интернет порталу Филозофског факултета (https://drive.google.com/drive/folders/1H1Pod4RUofw3iaAko1qwVR9uybmFimmc) и преко својих Е-индекс налога (https://indeks.filfak.ni.ac.rs/login) информишу о распореду часова и просторија за текући семестар. Информације о терминима консултација наставника и сарадника Департмана за историју налазе на линку интернет портала Филозофског факултета (https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje/istorija), као и на Наставничком порталу (https://nastavnik.filfak.fakultis.com) у склопу информација о сваком појединачном наставнику или сараднику на поменутом Департману. Истовремено, чланови Департмана за историју на вратима својих кабинета постављају цедуљице са терминима својих консултација. Распоред полагања испита на ОАС сачињавају референти у Служби за наставу и студентска питања, пар месеци пре почетка сваког појединачног испитног рока, те се студенти преко линка гугл драјва интернет портала (https://drive.google.com/drive/folders/1QhbDhw9747txgA5HRpbX9eaNpxn_LtyH) и својих Е-индекс налога, лако могу информисати о терминима одржавања испита, пре почетка њихове пријаве. Референти воде рачуна при састављању распореда полагања испита да не долази до преклапања испита из обавезних предмета са исте године студија, или да се та преклапања дешавају само у случају да су у питању изборни предмети из истог испитног блока, где су студенти претходно одслушали наставу и испунили предиспитне обавезе само за један изборни предмет. У случају да је из оправданих разлога потребно да се промени већ дефинисани термин испита, то је могуће учинити уз одобрење продекана за наставу, поштујући принцип да се један испит може одложити за неки потоњи, каснији термин, у односу на претходни. Обавезе наставника и сарадника у наставном процесу на ОАС дефинисане су *Правилником о основним академским студијама*, доступним на линку гугл драјва на порталу Филозофског факултета (https://docs.google.com/document/d/1Cuc6lrvlZmkQ0dTIN0bnwe4rjcMFKDSL/edit)

Настава на ОАС на Департману за историју показује примену интерактивности у раду на часу. Предавања и вежбе не своде се искључиво на примену монолошке методе наставника, тј. сарадника, већ се студенти мотивишу да активно учествују у раду на часу. Силабусима одређених предмета као предиспитне обавезе предвиђено је да студенти пишу семинарске радове или есеје на задату тему, коју после имају обавезу да презентују, тј. да бране на часу. На часовима наставе

на ОАС историје, студенти се оспособљавају да тумаче историјске изворе, извршавају унутрашњу и спољашњу критику извора, да постигнуте резултате пажљиво селектују и извуку одговарајуће закључке. У настави активно се користе и историјске карте, презентације, аудио–визуелна средства, што студентима у многоме побољшава пажњу у раду. Наставници и сарадници Департмана за историју, у раду често подстичу дебате о одређеним историјским темама, где се студенти оспособљавају да активно учествују у дискусији, примењују стечења знања, излажу и бране своја запажања, уз поштовање и академско понашање према својим колегама саговорницима. Све студентске активности наставници вреднују у коначном свођењу оцене након одржаног испита, и увек јавно похваљују студенте који су се истакли у испуњавању својих предиспитних обавеза.

Подаци о свим предметима на ОАС историје, тј. силабуси обавезних и изборних предмета, доступни су преко линка гугл драјва на интернет порталу Филозофског факултета (https://drive.google.com/drive/folders/1-l4s1ztzFu0YWnxJDw2cvoNysif6S5zL). Приступ линку је јаван, те сви заинтересовани могу се информисати о предметима који се слушају и полажу разврстани по академским годинама. Силабуси предмета укључују податке о називу предмета, броју ЕСПБ поена, условима да се конкретни предмет тј. испит слуша и полаже, циљ, садржај и структуру предмета, фонд часова предавања и вежби по предмету. За сваки предмет наводи се и начин полагања, тј. оцењивања на испиту, обавезна и допунска литература која укључује уџбенике, научне расправе, збирке извора, итд. Подаци о наставнику и сараднику за сваки предмет се такође наводе у силабусу. Сви наставници и сарадници департмана за историју, на својим првим, уводним часовима наставе, студентима представљају свој предмет, упућују их у садржај силабуса предмета, и потом формирају гугл учионице за сваки предмет где постављају силабусе. Све измене у акредитованим плановима (силабусима) предмета, а које се тичу ажурирања литературе, информација о наставнику или сараднику на предмету, привременог замрзавања или поновног активирања повученог предмета, предлаже Веће департмана, а потом се упућују на Наставно–научно веће које доноси коначну одлуку по предлогу Већа. Веће департмана се стара да сви наставници и сарадници буду подједнако оптерећени часовима наставе, да изводе наставу из они предмета који припадају њиховим ужим научним областима, као и прераспореде часова наставе у случају дужег одсуства наставника или сарадника на Департману (стручно усавршавање у земљи или иностранству, истраживања у оквиру израде докторских дисертација или научних публикација у земљи и иностранству, услед боловања или породиљског одсуства).

Путем студентских евалуација Филозофски факултет активно прати квалитет наставног процеса (**Прилог 5.1.**). Евалуације се изводе у виду анонимне анкете, где студенти два пута годишње на крају семестра преко својих профила на Е-индексу одговарају, тј. оцењују оценом од 1 до 5 на исказе који се тичу квалитета наставе, квалитета наставног материјала, објективности оцењивања, квалитета наставног особља. Резултате студентских евалуација квалитета наставе сабирају чланови комисије *Центра за унапређење квалитета*, при Филозофском факултету, и достављају извештај управи факултета, Наставно–научном већу, Студентском парламенту, као и оцењеним наставницима и сарадницима. Управа факултета може позвати на разговор наставнике и сараднике, чије оцене резултата рада нису на адекватном нивоу, у циљу решавања проблема и отклањања уочених пропуста у извођењу наставе. Комисија Центра за унапређење квалитета може посредовати и помоћи у решавању проблема у виду организовања или упућивања на додатно усавршавање наставника или сарадника, код којих се јавио проблем у раду у настави. Претходних пар академских година, Филозофски факултет је у два наврата (услед епидемије Короне вируса и блокада рада факултета) био приморан да, уз дозволу Министарства надлежног за просвету, наставу реализује на даљину, коришћењем гугл учионица. Студенти су тад били у прилици да изврше евалуацију квалитета онлајн наставе.

Методе извођење наставе и садржаји силабуса предмета на ОАС историје при Департману за историју одговарају постизању циљева програма ОАС историје и исхода учења. Сви предмети на ОАС историје су једносеместрални. Као примере, наводимо три силабуса на различитим годинама студија на ОАС историје, док се силабусима свих осталих предмета на ОАС историје може приступити преко горе наведеног линка гугл драјва.

Прва година ОАС историје:

| |
|---|
| Студијски програм/студијски програми: Основне академске студије историје |
| Врста и ниво студија: основне академске студије |

| |
|---|
| **Назив предмета: Историјска географија античког доба** |
| **Наставник (Презиме, средње слово, име): Радуловић И. Ненад** |
| Статус предмета: обавезни |
| Број ЕСПБ: 3 |
| Услов: |
| **Циљ предмета:**<br>Стицање знања и вештина неопходних за постизање вишег нивоа знања из стручних предмета чији садржаји се делимично поклапају са овим програмом (Историја стари Рима, Историја стара Грчке и хеленистичког света, Историја стари Истока, Општа историја раног средњег века). Познавање физичког простора и његових природно-географских карактеристика, постанка и развоја држава које су пресудно утицале на развој светске цивилизације и утицале на формирање етничко-политичке карте Европе у наредним вековима све до савременог доба. Сагледавање и упоознавање територијално-управне организације затим политичких, друштвених, привредних и културних односа који су дово или до демографских промена. |
| **Исход предмета:**<br>Студент ће бити у стању да саопшти, повеже, објасни, оцени и протумачи чињенице из историјских извора и литературе у вези са овим предметом. Очекује се да активно примењује знања стечена у сродним предметима, посебно оних наведених у Циљу предмета. Очекује се да студент уопшти и усклади појединачна знања у целовиту слику међусобног односа и утицаја природе и људских заједница тих епоха. Стечена знања треба да примени практично, најпре се мисли на кори ћење историјских, немих кар та и сличног визуелног материјала. |
| **Садржај предмета**<br>1. Појам историјске географије и итенерари 2. Настанак цивилизација у долинамаТигра и Еуфрата 3. Настанак Египатске цивилизација у долини Нила, 4. Стварање „светских царстава“ (Асирија, Персија) 5. Миграције на Леванту (Палестина, Феникија, народи са мора) 6. Географија Грчке и грчка колонизација 7. Македонија и освајачки походи Филипа II Македонског 8. Освајачки походи Александра Македонског 9. Географија хеленистичког света 10. Настанак Рима и освајање Италије 11. Освајачки ратови Римљана изван Апенинског полуострва 12. Провинцијски систем и стварање Римског царства 13. Доба принципата 14. Диоклицијан и Константин Велики 15. Велика сеоба народа.<br>*Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад* |
| **Литература:**<br>И. Љубомировић, Н. Радуловић, *Историјска географија античког доба*, Ниш 2022. (9–203);<br>С. Пеинтер, *Историја средњег века*, Београд 1997.(26-41) |

| **Број часова активне наставе** | | | | Остали часови |
|---|---|---|---|---|
| Предавања:<br>2 | Вежбе:<br>1 | Други облици наставе: | Студијски истраживачки рад: | |

| **Методе извођења наставе**<br>Аналитичка, синтетичка, компаративна | | | |
|---|---|---|---|
| **Оцена знања (максимални број поена 100)** | | | |
| **Предиспитне обавезе** | **поена** | Завршни испит | *поена* |
| а тивност у току предавања | | писме и испит | **60** |
| практична настава | | усмени испит | |
| колоквијум-и | **20** | ..... | |
| семинар-и | **20** | | |

Друга година ОАС историје:

| |
|---|
| Студијски програм/студијски програми : Основне академске студије историје |
| Врста и ниво студија: Основн академске студије |
| **Назив предмета: Византијска цивилизација** |
| **Наставник (Презиме, средње слово, име): Шаранац Стаменковић Д. Јасмина**<br>**Сарадник (Презиме, средње слово, име): Стаменовић Игор** |
| Статус предмета: Обавезни |
| Број ЕСПБ: 6 |
| Услов: |
| **Циљ предмета:**<br>Ц љ предмета је упознавање студената са вредностима и особина а византијске цивилизације и културе, најдуготрајније европске државе, која је утицала на развој читавог региона Југоисточне Европе. |
| **Исход предмета:**<br>Студенти ће бити оспособљени да разумеју и тумаче комплексне историјске и културне промене и њихове последице на стварање модерних држава на Балкану. Сагледавањем свих релеватних |

разноврсних чиниоца, студенти ће бити у стању да разумеју и тумаче узроке и последице дијахроних промена у широко схваћен м византијском свету, да објасне специфичности менталитета, духовности политичке теорије на којима се заснивала византијска цивилизација и да примене своје знање за боље разумевање савремених процеса на овом простору.

**Садржај предмета**

*Теоријска настава*

1) Географске основе византијске цивилизације; 2) Оснивање Цариграда и значај престонице; 3) Рановизантијски период и реформаторска делатност Диоклецијана и Константина; 4) Христолошке распре 4. и 5. века; 5) Новац, порези и финансијски систем као основе успешног функционисања и опстанка Византије кроз векове; 6) Идеолошке основе византијске цивилизације – политичка теорија Византинаца; 7) Античко наслеђе и рано хришћанство; 8) Средњевизантијски период: систем тема и мрачна столећа, 7. и 8. век; 9) Иконоборство; 10) Борбе за ситни сељачки посед 10. века; „стратиотска имања“; 11) Административни систем у средњем и позном периоду Царства, од 11. до 15. века; 12) Исихазам; 13) Образовање у Византији; 14) „Ренесанса Палеолога“; 15) Византијска култура: „Византија после Византије“

..*Практична настава*:Вежбе, кратки есеји и семинарски радови

**Литература:**


Каплан, М. (2008): *Византија*. Београд: Clio, 68–171.

Кодер, Ј. (2011): *Византијски свет. Увод у историјску географију источног Медитерана током византијске епохе*. Београд: Утопија, 9–38, 51–167.

*Оксфордска историја Византије* (2004): ур. Манго, С. Београд: Дерета, 232–247, 302–311.

Острогорски, Г. (1959[2]): *Историја Византије*. Београд, 48–87, 98, 109–115, 121–125, 141–156, 162–211, 218–230, 261–271, 289 –300, 304–322, 346–351, 369–370, 398, 400, 450, 502, 476–479, 484–486.

Шене, Ж.-К. – Флизен, Б. (2010): *Византија. Историја и цивилизација.* Београд: Clio, 213–360.


| **Број часова активне наставе** | | | | Остали часови |
|---|---|---|---|---|
| Предавања: 2 | Вежбе: 2 | Други облици наставе: | Студијски истраживачки рад: | |

**Методе извођења наставе:** аналитички, компаративни и синтетички

| **Оцена знања (максимални број поена 100)** | | | |
|---|---|---|---|
| **Предиспитне обавезе** | **поена** | Завршни испит | *поена* |
| активност у току предавања | | писмени испит | |
| практична настава | | усмени испит | **70** |
| колоквијум-и | **30** | ..... | |
| семинар-и | | | |

Трећа година ОАС историје:

Студијски програм/студијски програми : Основне академске студије историје

Врста и ниво студија: Основне академске студије

**Назив предмета: Историја Срба у Хабзбуршкој монархији**

**Наставник (Презиме, средње слово, име): Пешић Д. Мирослав**
**Сарадник (Презиме, средње слово, име): Виденовић С. Милан**

Статус предмета: Изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема услова за упис предмета

**Циљ предмета**

Стицање знања из области Историје српског народа у Хабзбуршкој монархији. Такође је потребно обратити пажњу на борбу српског народа за стварање посебне територије на којој ће се моћи управно и политички организовати.

**Исход предмета**

Анализа градива, уопштавање и сагледавање начина политичког деловања српског народа у Хабзбуршкој монархији за остваривање политичких и националних права. Студент ће бити у стању да разуме положај српског народа под влашћу Хабзбуршке монархије, као и догађаје који су у великој мери утицаји на револуционарна дешавања током 1848-1849. године. На основу анализе објављених извора релевантних за овај период, студент ће моћи да сумира, сажме најважније податке из њих, а потом и да их продискутује. Студент ће бити у стању да схвати основне принципе борбе српског народа у Хабзбуршкој монархији за добијање политичке и територијалне аутономије. Студент ће моћи да објасни

парламентарну страначку борбу Срба у Војводини, као и политичко деловање Светозара Милетића оснивача Српске народне слободоумне странке.

**Садржај предмета**

*Теоријска настава*

1. Извори и литература 2. Борба Срба у Хабзбуршкој монархији за политичку-територијалу аутономију (1690-1848) 3. Ревулуционарни покрет (1848-1849) 4. Срби у Угарској од слома револуције (1849-1867) 5. Српски црквено-народно сабори на подручју Војводине Србије (1861-1810) 6. Сарадња војвођанских Срба са матицом 60-их година 19. века 7. Идеологија српске народне странке Светорзара Милетића 8. Парламетарна страначка борба Срба у Војводини 9. Политички захтеви босанско-херцеговачких Срба у устанку 1875-1878. 10. Политичке прилике код Срба у приморју 11. Привредни и културни живот у Хрватској и Славонији 12. Друштво, привреда и социјални немири у Босни и Херцеговини 13. Национални покрет у Босни и Херцеговини 14. Срби у Хабзбуршкој монархији према Штросмајеровој идеји о југословенству 15. Хрватско-српска коалиција

*Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад*

Вежбе, кратки есеји и семинарски радови.

**Литература**

Дејан Микавица, Српска Војводина у Хабзбуршкој монархији 1690-1920, STYLOS, Нови Сад 2005., стр. 11-192

Историја српског народа, VI-1, Београд 1994, 349-374; 375-456; 496-551.

| **Број часова активне наставе** | | | | Остали часови |
|---|---|---|---|---|
| Предавања:<br>1 | Вежбе:<br>1 | Други облици наставе: | Студијски истраживачки рад: | |

**Методе извођења наставе**

Аналитички, компаративни и синтетички

| **Оцена знања (максимални број поена 100)** | | | |
|---|---|---|---|
| **Предиспитне обавезе** | **поена** | Завршни испит | *поена* |
| активност у току предавања | **10** | писмени испит | |
| практична настава | | усмени испит | *40* |
| колоквијум-и | **30** | ..... | |
| семинар-и | **20** | | |

Из приложених силабуса предмета на ОАС историје уочава се да су њихови садржаји као и методе извођења наставе у сагласности са задатим циљем како појединачних предмета, тако и читавог студијског програма историје на нивоу основних академских студија. Фонд часова предавања и вежби, такође је уравнотежен у складу са исходима предмета. Од посебне важности јесу и могућности да студенти преко својих испитних обавеза стекну велики број поена, кроз активности у раду на часу, писању семинарских радова и полагању колоквијума, чиме се смањује оптерећење градивом потребним да се савлада за завршни испит, у виду писменог полагања или усменог испитивања. Тиме се студенти додатно мотивишу да своје предиспитне обавезе испуне са што бољим учинком. Сви наставници и сарадници Департмана за историју педантно воде евиденцију о учинку студената у остваривању предиспитних обавеза, што укључују у свођење коначне оцене учинка студента на полагању испита. Савладавањем студијског програма ОАС историје, студенти стичу способности да примене своја знања у пракси кроз примену критичког мишљења приликом истраживања и презентовања резултата истраживања, да развијају комуникационих способности, да овладају методама, поступцима и принципима истраживања. Остале способности које студенти ОАС историје стичу јесу темељно познавање и разумевање уже научне области историје, решавање конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака из историјске науке, повезивање знања из различитих, сродних научних области и њихове примене као и праћење и примене новина у струци.

Стицање активних компетенција наставника за рад у високошколској установи, као и потребних стручних компетенција, на Филозофском факултету у Нишу подстиче се кроз активности и планове више центара/тела у оквиру установе: Центар за унапређење квалитета (https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/), Центар за образовање наставника (https://con.filfak.ni.ac.rs/), Центар за професионално усавршавање (https://cpu.filfak.ni.ac.rs/), Канцеларија за међународну и међуинституционалну сарадњу (https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/kancelarija-za-medjunarodnu-i-medjuinstitucionalnu-saradnju). У те активности спадају: учешће у националним и међународним пројектима наставника и сарадника Факултета, учешће на научним и стручним скуповима,

семинарима, округлим столовима, предавањима, писање, објављивање и промоција научних монографија и уџбеника наставог особља, одржавање предавања по позиву на другим институцијама или упућивање позива да се одржи предавање научним радницима са којим је остварена сарадња, боравак наставног и стручног особља Филозофског факултета на другим високошколским установама у иностранству ради научног или стручног усавршавања, и обрнуто, тј. боравак гостујућих лица из иностранства на Филозофском факултету. Департман за историју је у претходних неколико година иницирао потписивање сарадње Филозофског факултета са више научних институција у земљи, међу којима су и Балканолошки институт САНУ, Археолошки институт, Византолошки институт САНУ, Институт за савремену историју, итд. Студенти историје имали су прилике да слушају предавања еминентних историчара на теме од старог века до савременог доба, и да активно дискутују са предавачима. Предавања су била отворена за студенте са других департмана Филозофског факултета, који су радо долазили.

Све горенаведене активности у којима су учествовали наставници или сарадници факултета документују се у оквиру годишњег извештаја о раду Филозофског факултета који се усваја на седници Наставно–научног већа (**Прилог 5.3.**). Истовремено, прави се и план делатности наставног и стручног особља у оквиру усавршавања за наредну годину, као и план активности Центара у оквиру факултета, и све се то усваја на седници Наставно–научног већа у оквиру збирног Плана активности Филозофског факултета за наредну годину.

Продекан за наставу, чланови Центра за унапређење квалитета и шеф Службе за наставу и студентска питања старају се о доступности плана реализације наставних и других активности на студијским програмима. Сви планови рада по сваком појединачном предмету на ОАС историје доступни су у оквиру силабуса предмета, преко горенаведеног линка гугл драјва на интернет порталу Филозофског факултета. Распореди часова наставе и распореди испита такође су јавно доступни преко горенаведених линкова гугл драјва на интернет порталу Филозофског факултета и преко студентских Е-индекс налога. Регуларност распореда и реализације наставе прати продекан за наставу и шеф Службе за наставу и студентска. У случају потребе, предузимају се мере да се отклоне пропусти.

**SWOT анализа:**

+++ високо значајно; ++ средње значајно; + мало значајно; 0 без значајности

| Предности | Слабости |
|---|---|
| • Компетентност наставника и сарадника на Департману за историју за обављање наставе на ОАС историје је на високом нивоу +++<br>• Информације о распореду часова предавања и вежби, плановима извођења наставе и распоређивања наставника и сарадника, термини консултација и распоред полагања испита на Департману за историју на ОАС, јавно су доступни на сајту Факултета, Е- индекс налозима и Наставничким порталима +++<br>• Студенти интерактивно учествују у настави на ОАС историје преко испуњења својих предиспитних обавеза, активности на часу, што наставници вреднију поенима на полагању завршног испита +++<br>• Методе извођење наставе на Департману за историју одговарају постизању циљева програма ОАС историје и исхода учења ++ | • Део наставног особља на Департману за историју не користи аудио-визуелна средства за извођење предавања на ОАС историје ++<br>• Ваннаставне активности студената наставно особе Департмана за историју не подстиче довољно ++<br>• Недовољна заинтересованост студената да присуству часовима наставе ако се она реализује у раним јутарњим или каснијим вечерњим терминима + |

| | |
|---|---|
| • Квалитет наставе на ОАС историје прати се систематски и оцењује у виду анкета два пута годишње ++ | |
| **Могућности** | **Опасности** |
| • Побољшање квалитета наставног процеса кроз увођење и реализацију наставе паралелно на српском и енглеском језику, како би се привукли студенти из иностранства да студирају ++<br>• Евалуације квалитета наставе које би водио сваки члан наставног особља Департмана за историју на месечном или двомесечном нивоу ++ | • Смањење броја студената уписаних на прву годину студија ОАС историје из генерације у генерацију ++<br>• Пад квалитета знања из средњошколског образовања код студентата који се први пут уписују на прву годину ОАС историје +++ |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5:**
Департман за историју настојаће у наредном периоду да отклони слабости које су приказане у SWOT анализи и да активно ради на унапређењу квалитета наставног процеса. Наставно особље мотивисаће се да активније користе аудио-визуелна средства у настави у виду израде презентација, приказивању видео записа са историјском тематиком и сразмерној употреби алата вештачке интелигенције у настави. Наставни кадар подстицаће више студенте ОАС историје да учествују у ваннаставним активностима које се реализују на факултету, у виду учешћа у раду Студентског парламента, учешћа у раду органа Филозофског факултета као представници студената, организацији и такмичењу у уметничким или спортским надметања студената, итд... По питању слабе заинтересованости студената да прате наставу у јутарњим или вечерњим часовима, наставни кадар у складу са просторним могућностима факултета, настојаће да пронађе неке друге термине, првенствено код оних предмета где је праћење наставе у најмањем броју.
Департман за историју у будућности радиће више на развоју плана за привлачење студената из иностранства који би желели да се упишу и студирају на ОАС историје на Филозофском факултету у Нишу. Активна обука свих наставника за извођење наставе на српском и енглеском језику јесте једна од добрих могућности. Сви студенти мотивисаће се да обавезно оцењују квалитет наставног процеса кроз евалуације на крају оба семестра, а наставно особље Департмана за историју биће упућено да редовно комуницира са студентима, да добијају од њих повратне информације са предлозима како да побољшају квалитет наставног процеса на својим предметима.

**Показатељи и прилози за стандард 5:**
**Прилог 5.1.** Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса
**Прилог 5.2.** Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.
**Прилог 5.3.** Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

**Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника**

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Филозофски факултет у Нишу је од почетка спровођења реформе високог образовања усклађивао своју унутрашњу организацију и структуру студијских програма са принципима заступљеним у европском образовном простору. Од првог циклуса акредитације 2008. године до данас, основне академске студије историје у потпуности су интегрисане у систем дефинисан Болоњским процесом. Увођење новог система, резултирало је дефинисањем нових институционалних механизама за осигурање квалитета и мерама за његову константну проверу и унапређење. Наведени механизми ослањају се на поређење резултата исхода досадашњег образовног процеса и позитивних примера из праксе других институција у земљи и иностранству. На овај начин Филозофски факултет у Нишу је у претходном периоду настојао да прати савремене трендове и обезбеди висок квалитет наставе усмерен на постизање савршене хармоније савремено осмишљеног наставног програма и висококвалификованог и компетентног кадра усмереног на иновативан приступ настави. Како би се све наведено постигло, Филозофски факултет у Нишу и Департман за историју у оквиру њега примењивали су претходном периоду јасно прописане процедуре.

*Правилником о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета* (https://drive.google.com/file/d/1h6YHMFUw_sjnPJbQfZ6Xxn6wBS-dGCqG/view) дефинисани су поступци обезбеђења квалитета у погледу научних и стручних, педагошких и личних компетенција наставника и сарадника на Филозофском факултету у Нишу, па самим тим и Департмана за историју. Наведени поступци обухватају следеће важне компоненте: вођење адекватне кадровске политике, прецизно дефинисање и поштовање критеријума за избор наставника, сарадника и истраживача, институционално праћење и подстицање научноистраживачког и стручног рада и развијање и усавршавање педагошких и методичких компетенција наставника и сарадника, подршка професионалном развоју наставника и сарадника. Кроз наведене механизме, Филозофски факултет је на Департману за историју створио хармоничано окружење и отворио стимулативан приступ развоју и напретку кадровске структуре и потенцијала. Поред стабилне унутрашње структуре и могућности несметаног развоја и напредовања Филозофски факултет је створио адекватне финансијске услове и подстицао усавршавање наставника и њихово додатно ангажовање у погледу научно-стручних активности. Неки од модела које Филозофски факултет користи у сврху постизања горенаведеног су: (1) благовремено и ажурно информисање о могућностима за професионални раст и развој наставника и сарадника кроз стручно усавршавање (актуелни конкурси, прилике за коришћење стипендија, размена и других потенцијалних материјалних ресурса и програма академске размене, одржавање научних и стручних скупова и конференција) у земљи и иностранству; (2) информисање о научним конференцијама које за циљ имају унапређење наставног процеса или компетенција наставника и финансијска подршка за учешће наставника и сарадника; (3) прибављање адекватне, савремене и квалитетне научне и стручне литературе, отварање приступа савременим електронским базама података и развијање могућности за коришћење савремених информационо-комуникационих технологија; (3) иницирање и ширење сарадње са сродним научноистраживачким институцијама на националном и интернационалном образовном простору (различити институти и факултети са сродним научним дисциплинама); (4) одобравање плаћеног одсуства са наставе ради професионалне надоградње, стручног и научног усавршавања, остваривања студијских посета и боравака, партиципације на научним и стручним конференцијама у земљи и иностранству, одржавања предавања по позиву и гостујућих предавања; (5) одобравање плаћеног одсуства истраживачима–приправницима и истраживачима-сарадницима ради истраживања у иностраним архивима за потребе израде докторских дисертација; (6) одобравање средстава за додатне активности наставника путем интерних пројеката Филозофски факултет је у претходном периоду стимулисао наставнике и сараднике да повећају број активности усмерених на научна истраживања, усавршавања и научну продукцију; (7) Одобравање посебних подстицајних средстава за наставнике који имају објављене радове у часописима са импакт фактором.

*Правилник о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета* усаглашен је са кључним

елементима *Кодекса професионалне етике Универзитета у Нишу* (https://www.ni.ac.rs/dokumenti?folder=komitet_za_prefesionalnu_etiku). Његов фокус усмерен је на обезбеђење појединачних квалитета свих наставника и сарадника кључних за обезбеђење спровођења врхунског квалитета наставног и научно-истраживачког процеса на Филозофском факултету. Међу конкретне квалитете истичу се: коректност у раду и односу са студентима, праведност и објективност приликом оцењивања, кооперативност у свим аспектима, пружање помоћи при раду и доследно поштовање договорених правила. Тежи се ка идеалу у којем наставници и сарадници својим моралним начелима постају модел понашања студентима. Приликом наведеног процеса, важно је да се задржи поштовање базичних принципа деловања који треба да обезбеде остварење основних задатака установе. На основу општих начела прописаних наведеним Кодексом од наставника и сарадника Филозофског факултета очекује се спремност и воља да стално доприносе развоју факултета и јачању његовог угледа, кредибилитета и легитимитета у академској и широј друштвеној заједници. Евалуација квалитета наставника и сарадника у погледу захтева предвиђених Стандардом 7 заснива се на анализи очекиваних нивоа свих аспеката квалитета наставника и сарадника.

Важно је напоменути да је су у претходном периоду запослени на Департману за историју Филозофског факултета у Нишу отворили и редовно ажурирају своје ORCID профиле. Такође, већи део наставника и сарадника отворио је налоге на платформи Google Academic као и налоге на порталу Е–наука. На овај начин запосленима је лакше да прате своје резултате, број цитата, али и да се повезују са научницима сличних компетенције. Присуством на савременим информационим платформама предвиђеним за академију, наставници и сарадници Департмана за историју постижу виши ниво видљивости научно–истраживачких резултата и стечених компетенција у одређеним специфичним областима.

Филозофски факултет у Нишу пажљиво планира и пројектује дугорочну кадровску политику на Департману за историју креирањем (кроз школовање) и ангажовањем врхунских стручњака. Провера квалитета ангажованих наставника и сарадника обезбеђује се поступком спровођења јавних конкурса за избор у наставничка и сарадничка звања. На наведен начин, кроз сложен процес избора у звања обезбеђује се пријем најбољих кандидата на Департман за историју Филозофског факултета у Нишу. Од увођења болоњског система, Универзитет у Нишу, а потом и Филозофски факултет усвојили су акте којима се обезбеђује јасна и стриктни процедура за избор наставника и сарадника. Сви критеријуми примењени за избор у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника на Департману за историју прописани су кроз одредбе *Закона о високом образовању* (https://drive.google.com/drive/folders/1qrZLLSpx_huUXwAQX2L72JVCJqXnw1RF), *Препорука Националног савета за високо образовање*, *Статута Универзитета у Нишу* (https://www.ni.ac.rs/dokumenti?folder=precisceni-tekstovi-akata), *Статута Филозофског факултета у Нишу* (https://drive.google.com/drive/folders/1FZHEiar4AAADxPUR0xNCR76vE5iq_L4N), *Правилником о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету Универзитета у Нишу* (https://docs.google.com/document/d/1LZZt5crDgWMWlKR88qeMg_loRtljqUhI/edit). *Правилника о поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Нишу* (https://drive.google.com/drive/folders/1W6VDckL6G0VKwde_baLZJwAN0MjrZZDT), *Ближих критеријума за избор у звања наставника Универзитета у Нишу* (https://drive.google.com/drive/folders/1W6VDckL6G0VKwde_baLZJwAN0MjrZZDT), *Правилника о избору у звања сарадника Филозофског факултета у Нишу* (https://docs.google.com/document/d/1M7LuTmZT7g8gRmDjxcWwvn1XVqts9Xyb/edit?rtpof=true), и другим релевантним актима (**Прилог 7.1.**). Критеријуми за избор наставника и сарадника и акти којима се они регулишу константно се модификују на основу стеченог искуства, измена законске регулативе и усвајања савремених међународних трендова. Ближи услови за избор у звања у пољу друштвено-хуманистичких наука утврђени су *Ближим критеријумима за избор у звања наставника Универзитета у Нишу* и наведеним правилником. Такође, квантификација резултата научног рада за друштвено–хуманистичке науке одређује се сходно одредбама у том тренутку актуелног *Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача* (https://prinsportal.dev.ocp.dev.coming.rs/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2017/21/13).

Сви процеси и поступци на Филозофском факултету у Нишу су јавни и транспарентни. Поступак избора у звање и заснивање радног односа наставника или сарадника је јаван и јасно временски дефинисан. Транспарентност је обезбеђена тиме што је целокупан процес отворен и доступан за

праћење, испитивање, проверу и приговоре стручне и шире јавности. Филозофски факултет примењује прописане услове и поступке оцењивања научноистраживачке, стручне и педагошке активности и компетентности наставника и сарадника. У складу са Законом, приликом избора наставника и сарадника Филозофског факултета у Нишу вреднују се сва четири аспекта рада наставника – резултати научноистраживачког рада (у складу са условима прописаним за свако појединачно звање), ангажовање у развоју наставе и делатности Филозофског факултета у Нишу, резултати и квалитет педагошког рада наставника или сарадника, и за наставнике, резултати у обезбеђивању научно–наставног подмлатка на факултету. Показатељи нивоа квалитета за сваки од наведених аспеката јасно су дефинисани одговарајућим актима Универзитета и Факултета. Извештаји којима се наставници и сарадници предлажу за избор у звања доступни су на интернет страници Филозофског факултета у Нишу (https://www.filfak.ni.ac.rs/izbor-u-zvanja). На овај начин академска и шира јавност може се информисати о испуњености услова за избор у звање простим увидом у извештаје. Поред ове врсте увида, јавност се може упознати (такође преко интернет странице Факултета) са подацима о месту и времену одржавања приступних предавања, која су уведена од 2018. године за оне кандидате који се по први пут бирају у наставничка звања. Сврха приступних предавања омогућава посебно вредновање педагошких способности, талента смисла за наставни рад кандидата који се бира у наставничко звање (https://www.filfak.ni.ac.rs/pristupna-predavanja).

Подаци о наставницима и сарадницима Департмана за историју доступни су јавности у оквиру посебне картице интернет странице Филозофског факултета у Нишу Факултета посвећене Департману (https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje/istorija). Саставни део доступних података у оквиру наведене картице чине научне и стручне квалификације наставника и сарадника садржане у Књизи наставника. Сваки наставник има свој засебан профил са појединачним информацијама које може самостално да уређује и ажурира. У оквиру наведених профила налази се биографија наставника или сарадника као и комплетан списак публикованих референци наставника и сарадника. До списка референци долази се линком који води ка апликацији НПАО – Научне публикације и уметничке референце академског особља Универзитета у Нишу (пример: https://www.npao.ni.ac.rs/filozofski-fakultet/2163-milan-videnovic/2163-milan-videnovic).

Тренутно на Департману за историју ради 8 наставника, и то 4 редовна професора, 3 ванредна професора и 1 доцент (**Табела 7.1.**). Говорећи о структури сарадника, на Департману је тренутно запослено укупно 5 сарадника у звању истраживач–сарадник (**Табела 7.2.**). Уз то, наставу на Основним академским студијама историје на предметима из области друштвених наука (педагогије, психологије, књижевности, социологије, филозофије), као и на предметима који се тичу другог страног језика, изводи више наставника са других департмана и из Центра за стране језике Филозофског факултета у Нишу. Сви наставници укључени у реализацију студијских програма историје компетентни су за извођење наставе на овом програму и имају најмање пет референци из уже научне и стручне области из које изводе наставу. Број наставника је усклађен како у квантитативном погледу, у смислу бриге о оптерећености наставника, тако и у квалитативном погледу, у смислу њихове научне експертизе и компетенција. Такође, Филозофски факултет у Нишу је охрабривањем докторанада да конкуришу за истраживачки статус успоставио стратегију стабилног прилива квалитетног наставно–научног кадра за будући развој Департмана за историју.

Из свега горенаведеног јасно је да је Филозофски факултет у Нишу одговорно и активно радио на развијању конструктивне и рационалне политике обезбеђења квалитета и развоја наставног кадра на Департману за историју у претходном периоду. Као део Филозофског факултета, Департман за историју промовише проактивну политику када се ради о даљем и интензивнијем развоју научних капацитета ка вишим звањима наставника и сарадника. Дугорочна стратегија Департмана за историју јесте да омогући напредовање свим сарадницима у истраживачким звањима и на тај начин осигура будући наставни кадар за будући развој у оквиру Филозофског факултета у Нишу. Департман за историју овај процес спроводи стратешки формулисањем, имплементирањем и учвршћивањем високих и строгих критеријума за реизбор и избор у виша звања. Са друге стране Департман за историју на овај начин мотивише наставнике и сараднике да испуне наведене стандарде увиђајући да они представљају појединачан интерес наставника и општи интерес Департмана за историју у оквиру Филозофског факултета у Нишу. Такође, наметање високих стандарда омогућава формирање врхунског кадра кроз подстицање и усмеравање на непрестани процес академског раста и развоја.

Праћење и оцењивање квалитета научноистраживачке и стручне активности наставника и

сарадника Департмана за историју врши се редовно у поступцима њиховог избора у звања (на 5 година). У складу са важећим прописима и актима Филозофског факултета и Универзитета у Нишу, посебно се вреднују резултати научног и истраживачког рада наставника. Праћење квалитета наставника остварује се и преко њихове обавезе да сваке године у децембру подносе извештаје о научном и стручном усавршавању. Поменути извештаји разматрају се и усвајају на седницама Департмана и на седници Наставно–научног већа Филозофског факултета у Нишу. Наставници и сарадници Департмана за историју дају свој допринос и у погледу стручног усавршавања наставника. У циљу надоградње и развијања сопствене педагошке и дидактичко-методичке компетентности, наставници и сарадници Департмана за историју похађају разноврсне курсеве, радионице, округле столове, трибине, предавања и друге видове обука организованих унутар Факултета, Универзитета или других научних и стручних база са којима Факултет и његови запослени сарађују (Професионално и стручно усавршавање наставника – Извод из извештаја о раду за 2025. годину, https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1q5oFcWn5LbpCeD0nOKK4ambS8_DNinxn). На овај начин наставници и сарадници непрестано раде на остварењу вишег нивоа оспособљавања за планирање, организовање, вођење, спровођење и контролу наставног процеса. Наставници и сарадници развијају компетенције које им омогућавају да разумеју и уваже специфичности својих студената и препознају разлике у њиховим стиловима учења. Наставници кроз процес непрестаног усавршавања овладавају интерактивним методама наставног рада, упознају иновативне модалитете и инструменте за праћење и оцењивање рада и напредовања студената, унапређују примену најсавременијих информационо-комуникационих и дидактичких средстава у наставном раду. Процена квалитета педагошких и дидактичко–методичких способности наставника и сарадника Департмана за историју редовно се остварује процесом семестралне евалуације наставника и сарадника од стране студената. Такође у поступцима избора/реизбора наставника у звања сагласно прописима и актима Универзитета у Нишу и Филозофског факултета, посебно се евалуира следеће: удео кандидата у развоју наставе и других делатности факултета, резултати педагошког рада и резултати постигнути у обезбеђивању и развоју научно наставног подмлатка. Посебан начин контроле и оцене педагошких компетенција наставника остварује се давањем обавезног мишљења Студентског парламента о оцени педагошког рада наставника и сарадника, а које је неизоставни део изборне процедуре. Извештаји о квалитету педагошког рада наставника и сарадника (https://www.filfak.ni.ac.rs/kvalitet) који проистичу из евалуација показују да је овај сегмент међу студентима историје добио високу оцену (*Извештај о самовредновању квалитета студијског програма и наставног процеса академске 2023/2024. године – пролећни семестар* https://drive.google.com/drive/u/0/folders/187ip4NLmWt3TXRp0r5M8wMI6TSKtU5m9). Такав тренд био је присутан и у претходним Извештајима.

У оцени педагошког рада наставника и сарадника Департмана за историју не могу се узимати у обзир само резултати студентских евалуација већ и остали елементи педагошког рада наставника дефинисани *Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета*, као што је ангажовање наставника у ваннаставним активностима, стручним пројектима, интерним пројектима, учешће у развијању и осавремењивању постојећих курсева на студијским програмима, конципирање и креирање нових наставних предмета, што је посебно приметно у годинама (ре)акредитације студијских програма, као и учешће у едукативним наставним програмима. Дакле, наведени правилник упућује на одређене активности и дужности које дају потпунију слику педагошког рада наставника: (1) организовање наставног процеса усмереног ка остваривању исхода образовања и исхода учења, (2) примена савремених наставних метода, (3) примена интерактивних метода у настави и провери знања, (4) коришћење савремене информационо-комуникационе технологије у настави, (5) перманентно иновирање наставног процеса, (6) схватање, разумевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и развијање кооперативног односа са њима, (7) константно подстицање самосталности и континуитета у раду студената и преузимања одговорности за сопствено образовање и прогрес. Могло би се рећи да наведене активности уједно представљају одређене принципе рада и функционисања Департмана у погледу праћења и процене квалитета наставника и сарадника.

Како би обезбедио наставни кадар који би деловао по узору на признате стручњаке сродних области са високорангираних институција терцијарног образовања Европског простора, Филозофски факултет константно иницира и подстиче наставнике и сараднике да негују и даље развијају сарадњу са међународним организацијама, амбасадама, и иностраним центрима културе,

чиме се омогућава адекватна размена искустава, идеја и научних ставова, али и успостављени пројекти и програми мобилности наставника и студената у којима ова установа успешно проналази своје место. Значајан број наставника учествовао је у различитим активностима којима се јача и даље развија њихов педагошки али и научно–истраживачки рад, као што су: научна и стручна предавања, јавне трибине, округли столови, свечане академије, студијски боравци наставника и сарадника, предавања по позиву, семинари, стручне конференције, истраживачки и развојни пројекти у којима се наставницима пружају прилике не само да размене искуства са колегама са сродних студијских програма, већ и да започну нове колаборативне активности у циљу наставно–научног раста и развоја. Два сарадника добила су међународне стипендије за студијски боравак и истраживање у иностранству. Више запослених на Департману за историју вршило је истраживања у иностранству, учествовало на међународним конференцијама у иностранству и одржало је предавања по позиву. Напредовању у овом погледу допринели су и различити споразуми и протоколи о сарадњи између Филозофског факултета и различитих професионалних удружења и организација којима је главни циљ покретање заједничких пројеката.

Научно и стручно усавршавање наставника и сарадника Департмана за историју делом се финансира средствима Факултета, према утврђеном *Финансијском плану факултета* (Финансијски план за 2026. годину, https://drive.google.com/drive/folders/1EO8zdMIm1sFGvHm9SeUPRn1C7x17rDQQ). Финансијским планом који усваја Савет Факултета на предлог Наставно–научног већа, обухваћен је тачан износ средстава која се одобравају наставницима и сарадницима за усавршавање и која су им у току једне календарске године доступна. По обављеном усавршавању не дужем од 5 дана, запослени има обавезу подношења писменог извештаја Финансијској служби Факултета, а у случају студијског боравка дужег од 5 дана, запослени подноси детаљан извештај Наставно-научном већу. Нажалост, део своје професионалне надоградње и усавршавања запослени су принуђени да финансирају из сопствених средстава, услед недовољно материјалних средстава која би Факултету за ове сврхе требало да обезбеди оснивач. Такође, наставници и сарадници на Департману за историју у сврху усавршавања и научног истраживања користе домаће и стране стипендије или друге грантове. *Финансијским извештајем* за претходну годину документује се износ средстава утрошен на стручна усавршавања запослених на Факултету (Финансијски извештај за 2025. годину, https://drive.google.com/drive/folders/1P7zaAgaA9CvaK253RIGlmn469pLPsG7S). Развојни потенцијали кадра Департмана за историју, обухваћени су одговарајућим финансијским средствима предвиђеним Финансијским планом. Програм развоја кадра и финансијско пословање установе у том сегменту обухваћени су *Планом рада Факултета за 2026. годину* (https://drive.google.com/file/d/1PbWLBWeRG50rWeFlDoLpP-tO_oBJexvg/view) и *Планом развоја научноистраживачког подмлатка Филозофског факултета за период од 2025. до 2029. године* (https://drive.google.com/file/d/1K-olJCGmTyyLst1nYM_u8l2rrYP2KNFZ/view), који обезбеђује дугорочну политику селекције наставничког и истраживачког подмлатка. На основу финансијских извештаја усвојених претходних година, јасно је да обим предвиђених средстава који је предвидео оснивач није довољан ни сразмеран потребама за усавршавањем наставног особља Департмана за историју. Из свега наведеног, намеће се потреба да инвестиције у људске ресурсе којима би се постигао виши квалитет кадровске структуре буду веће, односно да се стратешки приступи улагањима у развој компетенција наставника у високом образовању на Филозофском факултету у Нишу.

**SWOT анализа:**

+++ високо значајно; ++ средње значајно; + мало значајно; 0 без значајности

| Предности | Слабости |
|---|---|
| • Факултет има јасно дефинисану политику праћења квалитета наставника и сарадника +++<br>• Услови избора наставника и сарадника прецизно су одређени, а целокупан поступак избора доступан је јавности +++<br>• Наставу изводи квалитетан и | • Недовољна, често ограничена финансијска средства за континуирано усавршавање наставника и сарадника у иностранству, која зависе од оснивача +++<br>• Критеријуми за избор у звања наставника и сарадника често се мењају +++ |

| | |
|---|---|
| компетентан, педагошки, дидактички и методички оспособљен наставни кадар са одговарајућим академским референцама +++<br>• Наставни кадар Факултета је према броју и квалитету усклађен потребама реализације наставних и научних активности на свим студијским програмима ++<br>• Присутна је тежња наставника и сарадника ка сталном побољшању научне и стручне компетентности ++<br>• Наставно–научно веће и Комисија за унапређење квалитета уважавају мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника +++<br>• Факултет је повезан са многим институцијама на домаћем простору које се баве изучавањем историје или образовањем наставника историје ++<br>• Учешће у домаћим пројектима ++<br>• Отварање ORCID, Google Academic и других налога који омогућавају већу видљивост научноистраживачких резултата наставника и сарадника, као и увид у њихове компетенције. ++ | • Изостанак резултата и активности наставника и сарадника у образовним и развојним пројектима међународног карактера +++<br>• Могућа необјективност студената у процени педагошког рада наставника и сарадника услед сумње у анонимност анкетирања +<br>• Недостатак повезаности са међународни институцијама које се баве изучавањем историје или образовањем наставника историје +++<br>• Недовољно учешће дела наставника у академској мобилности++ |
| **Могућности** | **Опасности** |
| • Факултет је отворио могућности наставницима и сарадницима за студијске посете, мобилности и студијска путовања у циљу стручног усавршавања и пројекатске размене са колегама сродних факултета у земљи и Европи ++<br>• Развијање постојећих облика сарадње и заснивање нових облика сарадње на домаћем и међународном простору +++<br>• Интензивније усавршавање наставника у иностранству +++<br>• Укључивање младих дипломираних студената из дијаспоре који раде у струци у програме сарадње ++<br>• Укључивање алумниста који раде у научноистраживачким и образовним институцијама у програме сарадње и развоја студијског програма +++<br>• Повећање и оснажење стручних кадровских капацитета кроз ангажовање истраживача, уз могућност каснијих расписивања конкурса за наставна звања +++<br>• Организовање семинара за додатна усавршавања наставника и сарадника +++<br>• Ангажовање научних радника из института | • Незадовољавајућа економска ситуација и недовољан прилив средстава од оснивача која би се усмерила ка научном и стручном усавршавању кадрова +++<br>• Недоступност фондова Европске Уније за усавршавања наставника и сарадника у дужем временском периоду (3 месеца, 6 месеци) +<br>• Отпор дела колектива Департмана за историју за расписивање конкурса и појачање кадровске структуре ++<br>• Недовољна информисаност студената о систему обезбеђења квалитета, посебно квалитета наставног кадра ++<br>• Један број наставника у области друштвено–хуманистичких наука, због специфичности научне области (какве су на пример историја и српски језик), објективно није у могућности да публикује радове у референтним часописима, посебно оним признатим на светским листама ++<br>• Неиспуњавање критеријума за избор у звања наставника на специфичним студијским програмима може угрозити функционисање и опстанак тих програма |

| | |
|---|---|
| на докторским студијама ради бољег развоја научно–истраживачких и стручних компетенци будућих наставника +++ | ++ |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7:**

Захтеви Стандарда 7 који се односе на Департман за историју великим су делом испуњени. И даље, међутим, постоје области на којима би се у будућности могло темељније радити. То би, у перспективи значило, усмеравање енергије на осмишљавање сопствених програма и активности у чијем би средишту били иновативни модели универзитетске наставе који би омогућили веће учешће студената, односно, виши ниво слободе за исказивање креативности и критичког мишљења. У домену педагошког рада наставника, такође би требало оријентисати се на спровођење разноврсних начина евалуације који би дали потпунији увид у деловање сваког наставника и сарадника, путем самовредновања наставника, процене очекивања студената на почетку и на крају курса, вредновања од стране колега, анкетирања дипломираних студената. Значајан допринос унапређењу квалитета наставника и сарадника могу дати и размене искустава наставника и сарадника сличних институција у земљи и иностранству. Планско, систематско и континуирано подстицање унапређења квалитета научних радова наставника и сарадника, уместо квантитета и, у складу с тим, развој одговарајуће стратешке подршке при публиковању квалитетних радова, имало би суштински значај. Подмлађивање наставног кадра кроз расписивање нових конкурса растеретило би додатно већ постојећи кадар који би услед свог искуства могао више да се фокусира на менторски рад са студентима мастер и докторских студија. Уједно, ангажовањем млађих наставника, Департман за историју би добио енергију за даље унапређење и осавремењивање студијских програма и развој научно–истраживачке делатности.

**Показатељи и прилози за стандард 7:**

**Табела 7.1.** Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

**Табела 7.2.** Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

**Прилог 7.1.** Правилник о избору наставника и сарадника

**Прилог 7.2.** Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

**Стандард 8: Квалитет студената**

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

У циљу обезбеђивања квалитета наставног процеса и свих других активности на департману за историју Филозофског факултета у Нишу неопходно је обезбедити и квалитет студената. Унапређење квалитета студената на Филозофском факултету прати се, обезбеђује и унапређује у следећим областима: успешност и ефикасност студирања, квалитет свршених студената, процес доживотног учења и студирање запослених особа, инклузивно образовање, доступност и једнаке могућности образовања свим друштвеним групама, мобилност студената. Најважнији параметри квалитета су: 1) избор приликом уписа; 2) однос броја уписаних и дипломираних студената; 3) ефикасност студирања у виду дужине трајања студија; 4) постигнут успех студената (просечна оцена); 5) број студената који учествују у реализацији наставног процеса (демонстратори, сарадници-истраживачи, асистенти); 6) број награђених студената; 7) број студената учесника на научним конференцијама; 8) број студената корисника стипендије; 9) број студената који су наставили студије и уписали мастер и докторске академске студије.

Квалитет студента се обезбеђује одабиром студената према унапред утврђеним критеријумима и на тачно прописан и јаван начин, затим оцењивањем студената током реализације наставног процеса, сталним праћењем и оцењивањем њихових резултата и провером пролазности студената као и предузимањем потребних мера у случају начињених пропуста. Установљењем стандарда и процедуре за обезбеђење квалитета студената остварују се оптимални услови студирања што представља основни предуслов за постизање што веће ефикасности у студирању и омогућава студентима да стекну највиши ниво теоријских и практичних знања.

Како би се што боље обезбедио квалитет студената, Филозофски факултет у Нишу свим потенцијалним и уписаним студентима историје, на сва три нивоа студија, на време и тачно пружа све потребне информације и податке у вези са студијским програмима и самим процесом студирања. Поред благовремености и тачности, оно што карактерише ове процесе су јавност и доступност информација које се објављују на званичној интернет страници Факултета. Начин на који ће се вршити одабир студената за упис на студијске програме Филозофског факултета је прецизно утврђен *Законом о високом образовању* (https://drive.google.com/drive/folders/1qrZLLSpx_huUXwAQX2L72JVCJqXnw1RF), *Статутом Универзитета у Нишу* (https://www.ni.ac.rs/dokumenti?folder=precisceni-tekstovi-akata), *Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу* (https://www.ni.ac.rs/dokumenti/aktuelni-pravni-propisi-univerziteta-u-nisu/category/118-aktuelni-pravni-propisi-univerziteta-u-nisu?start=10), *Статутом Филозофског факултета у Нишу* (https://drive.google.com/drive/folders/1FZHEiar4AAADxPUR0xNCR76vE5iq_L4N) *и Правилницима Филозофског факултета* (Правилници о студијама https://drive.google.com/drive/folders/1AiaAz6cFPThG2m9iCZWayn57jQMIlcZU и студентима https://drive.google.com/drive/folders/1bJlh_KWdHe4TDrEIiU1YxTwye316GFNs). Приликом одабира кандидата, у складу са законом, вреднују се резултати постигнути у претходном школовању и резултати постигнути на пријемном испиту. Након што на снагу буду ступиле одредбе новог Закона, који ће предвиђати и полагање државне матуре, кандидати ће бити уписивани на основу ближих критеријума које ће прописивати овај Закон и сва остала акта надлежних институција, Универзитета и факултета. На департману за историју Филозофског факултета у Нишу број студената одражава однос броја студената у односу на укупан број у складу са програмом и стандардима Факултета, будући да је департман за историју једна од укупно тринаест департмана број студената се креће у оптималном распону што се може видети из показатеља и прилога стандарду **Табела 8.1.**

Филозофски факултет у Нишу, пре расписивања годишњег конкурса за пријем нових студената, на својој интернет страници (https://www.filfak.ni.ac.rs/) објављује све потребне информације о критеријумима за избор нових студената, условима за упис на студије, начину бодовања успеха из претходног школовања и начину реализације и бодовању пријемног испита. Све наведене информације су доступне у Информатору за упис на све нивое студија Филозофског факултета у Нишу (https://upis.filfak.ni.ac.rs/osnovne-akademske-studije/) и Брошура за упис на основне академске студије (https://upis.filfak.ni.ac.rs/brosure).

Начин полагања пријемног испита и рангирања кандидата на основним академским студијама регулисан је *Правилником о полагању пријемног испита и упису кандидата на студијске програме факултета*, *Правилником о основним студијама Филозофског факултета у Нишу* и *Правилником о рангирању студената за упис на основне академске и докторске академске студије у статусу студената чије се студије финансирају из буџета Републике Србије* (Прилог 8.1.). Поред Правилника којима се регулише организовање и спровођење пријемног испита саставни део његове реализације су и упутства која су дежурни наставници и сарадници дужни да прочитају кандидатима на самом пријемном испиту, а којима се детаљно и прецизно дају упутства о правилима о којима је потребно водити рачуна приликом попуњавања тестова, обезбеђивања анонимности кандидата и осталих регуларности пријемног испита. Након завршетка пријемног испита сачињава се најпре прелиминарна ранг листа кандидата и то према укупном броју бодова остварених из претходног школовања и са пријемног испита. Пошто истекне рок за подношење приговора и након решавања евентуално поднетих приговора, формира се коначна ранг листа кандидата за упис у прву годину студијског програма. У прву годину студија могу се уписати само они кандидати који су рангирани у оквиру броја утврђеног конкурсом и тај број студената не може бити већи од броја одобреног решењем о акредитацији сваког студијског програма. На мастер и докторским студијама редослед кандидата регулисан је и *Правилником о мастер академским студијама* и *Правилником о докторским академским студијама* (Прилог 8.1.). Кандидати могу да остваре право на упис на студијске програме у статусу студента који се финансира из Буџета Републике Србије тј. статус буџетског студента на основу укупног броја остварених бодова на ранг листи и своте предвиђене за упис кандидата. Могуће је уписати и лица која већ имају статус студента истоветних и сродних студијских програма уколико остваре услове предвиђене Статутом и одговарајућим Правилницима Универзитета у Нишу и Филозофског факултета. На Департману за историју акредитован је број од 50 студената, од чега је 30 акредитованих буџетских места и 20 места за самофинансирајуће студенте. Одговарајућим Правилницима је предвиђен и број од 3 места за студенте који факултет уписују по афирмативним мерама, а према упутствима Министарства надлежног за просвету. Приликом одабира нових студената у потпуности је обезбеђена једнакост и равноправност по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање) и спречен је сваки вид дискриминације што је загарантовано и *Статутом Филозофског факултета*.

Ради обезбеђивања квалитета наставног процеса и успешности студирања, студенти су унапред упознати са обавезом похађања и праћења наставе. Статут Филозофског факултета прописује обавезно присуство као и активно учешће студената у свим видовима наставе. Активност студената у току извођења наставног процеса обезбеђује студентима одређени број кредита који се изражава у поенима и утиче на формирање коначне оцене а у складу са *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту* (https://docs.google.com/document/d/1dNtBVCa03VVUfulkF0d3kjEF8knhH5sc/edit) (**Прилог 8.2.**). Како би се обезбедили оптимални услови за остваривање свих дефинисаних одредби, обезбеђена је просторна, техничка и кадровска опремљеност чиме су омогућени оптимални услови за рад студената. Оцењивање студената се обавља према унапред утврђеним методама, критеријумима, правилима и процедурама одређених *Правилником о полагању испита и оцењивања на испиту* . Вредновање квалитета оцењивања садржи елементе оцењивања који се прате увидом у силабусе као и кроз периодичне студентске евалуације и на основу параметра о пролазности на испитима, успешности полагања испита и самим тим и ефикасности студирања. Институција гарантује коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената. Оно што карактерише овакво понашање наставника приликом оцењивања су: објективност, етичност, доследност и коректан и академски начин понашања наставника према студенту. Филозофски факултет систематично прати и проверава број и оцене студената по предметима и по годинама студија (**Табела 8.1.**, **Табела 8.3.**), прати стопу успешности студената (**Табела 8.2.**) и предузима одговарајуће мере уколико дође до неправилности у дистрибуцији оцена у дужем периоду (**Прилог 8.3.**). Подаци о пролазности студената по предметима, програмима и годинама као и њиховим оценама добијају се из Службе за наставу и студентска питања и анализирају се на одређеним органима (седницама департмана, колегијума, Наставно-научног већа).

Квалитет студија студената обезбеђује се и кроз разне облике студентског организовања и ангажовања. Студенти Филозофског факултета организовани су кроз Студентски парламент и

Савез студената где је запажено учешће студената департмана за историју. Студентски парламент је организовао низ активности међу њима организовање јавних трибина, предавања, представа при чему је новац сакупљен од продаје карата дат у хуманитарне сврхе што показује висок ниво одговорности и емпатије студената који су активни кроз рад Студентског парламента. Портал о Студентском парламенту је јавно доступан на сајту факултета (https://studenti.filfak.ni.ac.rs/organizacija/studentski-parlament), док је ова студентска организација у циљу приближавања што већем броју студената активна и на друштвеним мрежама. У циљу унапређења квалитета у области вођења каријере на Филозофском факултету постоји и Канцеларија за развој каријере и подршку студентима (https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/kancelarija-za-razvoj-karijere-i-podrsku-studentima) која осим пружања подршке у испуњавању обавеза током студирања помаже студентима да развију она знања и вештине које ће им помоћи при запошљавању и омогућити им што успешнији прелазак на следећи ниво развоја након дипломирања. Канцеларија за развој каријере и подршку студентима је креирала програм „Студент-ментор“ (https://studenti.filfak.ni.ac.rs/organizacija/studenti-mentori) како би била обезбеђена помоћ и подршка свима којима је потребна током студирања. Студенти-ментори пружају најразличитију помоћ тек уписаним студентима и то кроз савете о начину како да се дође до потребне литературе, како да се што боље приступи припреми испита а преносећи своја сопствена искуства до тога како да боље упознају град и на који начин да побољшају свој стандард.

**SWOT анализа:**

+++ високо значајно; ++ средње значајно; + мало значајно; 0 без значајности

| **Предности** | **Слабости** |
|---|---|
| • Процедура пријема студената је јасно дефинисана и поштује се без изузетака +++<br>• Филозофски факултет обезбеђује једнакост и равноправност студената, укључујући и студенте са посебним потребама +++<br>• Канцеларија за развој каријере и подршку студентима пружа пуну помоћ и подршку студентима током целе године и на располагању је студентима у решавању свих врста проблема ++<br>• Све информације о студијама су доступне на сајту Факултета и редовно се ажурирају +++<br>• Процедуре и критеријуми оцењивања су јасно дефинисани у Правилницима, као и у оквиру силабуса предмета+++<br>• Анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима и годинама студијама редовно врши Центар за унапређење квалитета и предлаже корективне мере за превазилажење мањкавости+++<br>• На основу студентске евалуације могуће је утврдити усклађеност оцењивања са исходима студијског програма++<br>• Развијена је мрежа студентског организовања и висок ниво њиховог учествовања у одлучивању кроз учешће у раду свих најважнијих органа Факултета ++ | • Пасивност једног одређеног броја студената у наставном процесу ++<br>• Приметно је мање интересовање за упис на основне и мастер академске студије историје. Врло често је ово питање екстерних фактора на које Департман не може увек да утиче ++<br>• Систем награђивања студената који остваре изврсне резултате током студирања није довољно прецизан што понекад може бити изазвано и не увек могућем упоређивању успеха између различитих департмана ++ |
| **Могућности** | **Опасности** |

| | |
|---|---|
| • **О**безбеђивање потребних учила за студенте са инвалидитетом ++<br>• Интензивирати ниво међународне мобилности студената ++<br>• Успоставити јачу сарадњу између Тима за промоцију Факултета са Студентским парламентом у промотивним активностима Факултета чиме би се студијски програми приближили ученицима завршних разреда ++<br>• Интензивирати промоцију студијског програма историје кроз организовање различитих радионица и других активности у које би се укључили и заинтересовани будући студенти ++<br>• Спроводити и даље континуиране анализе пролазности и оцењивања како би овај критеријум био на одговарајућем нивоу ++<br>• Унапређење сарадње са институцијама ради запошљавања успешних студената након завршетка студија што би додатно мотивисало студенте ++ | • Недостатак средстава за потпуно осавремењивање наставног процеса ++<br>• Укидање пријемног испита може негативно утицати на селекцију студената приликом уписана на жељене студијске програме ++<br>• Недовољно учешће студената у промотивним активностима Факултета може утицати на смањење броја кандидата за упис на Филозофски факултет ++<br>• Због смањених буџетских квота (посебно на мастер студијама) долази до осипања студената и наставка студирања на факултетима у другим универзитетским центрима ++ |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8:**

Потребно је обезбедити активније учешће студената у многим активностима Департмана, кроз непосредно учествовање у формулисању стандрада квалитета у областима дефинисања исхода учења, усаглашавања садржаја, стандарда оцењивања и начина вредновања предиспитних обавеза.

Корисно је систематски планирати и спроводити поступке којима би циљ био да се мотивишу студенти како би узели активније учешће у наставним и ваннаставним активностима као и у научноистраживачким пројектима;

Неопходно је стално радити на унапређењу услова за повећање степена пролазности на предметима код којих је примећен нижи ниво пролазности и то организовањем додатних консултација и увођењем додатних и скраћених курсева али је важно истовремено награђивати студенте који су током студија остварили добре резултате;

Ради обезбеђивања квалитета студија и студената и непосредног повезивања образовања са тржиштем рада потребно је продубити сарадњу са Националном службом за запошљавање као веома важног субјекта чији подаци треба да буду полазна основа за даље смернице и развој наставног програма.

**Показатељи и прилози за стандард 8:**

**Табела 8.1.** Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

**Табела 8.2.** Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

**Табела 8.3.** Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

**Прилог 8.1.** Правилник о процедури пријема студената

**Прилог 8.2.** Правилник о оцењивању

**Прилог 8.3.** Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

**Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса**

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

Високошколска установа обезбеђује студентима уџбенике и другу литературу неопходну за савлађивање наставног градива у потребној количини и на време. Студентима студијског програма основних академских студија историје доступна је обавезна и допунска литература која обухвата уџбенике, научне монографије, хрестоматије, издања грађе, зборнике радова, као и научне часописе из области историје и сродних дисциплина. Литература је доступна у библиотечком фонду факултета, као и путем дигиталних база података.

Настава из сваког предмета на студијском програму ОАС историје покривена је одговарајућим уџбеницима и другим наставним материјалима. Основна и допунска литература за сваки предмет унапред је дефинисана у оквиру наставног плана и програма, као и у силабусима предмета. Ове информације су јавно доступне студентима путем званичних докумената факултета и интернет странице установе.

Високошколска установа доноси општи акт којим се уређују питања уџбеника и других наставних материјала. У складу са овим актом, установа систематично прати и оцењује квалитет уџбеника и наставне литературе са аспекта научне релевантности, савремености, тачности и структуре. Посебна пажња посвећује се усклађености обима литературе са бројем ЕСПБ бодова и потребама наставног процеса. Уџбеници и наставна учила која не испуњавају утврђене стандарде унапређују се или замењују новијим и квалитетнијим публикацијама. У складу са савременим научним токовима врши се континуирана набавка актуелне научне и стручне литературе, чиме се наставницима и сарадницима омогућава праћење најновијих историографских достигнућа и њихова примена у процесу осавремењивања наставе.

Квалитет уџбеника, наставне литературе, као и библиотечких и информатичких ресурса на Филозофском факултету у Нишу обезбеђује се кроз јасно дефинисан нормативни и институционални оквир који регулише избор, израду, објављивање и коришћење наставних публикација, као и развој библиотечко-информационих ресурса. Стандарди квалитета у овој области, као и мере и поступци за систематско праћење и континуирано унапређивање њиховог квалитета, утврђени су *Статутом Факултета* (https://drive.google.com/drive/folders/1FZHEiar4AAADxPUR0xNCR76vE5iq_L4N), *Правилником о уџбеницима и монографијама Филозофског факултета у Нишу* (https://drive.google.com/drive/folders/1rO3ZBSOVwd-dzrjjWt6ONAa0rGvf72-b), *Правилником о издавачкој делатности Филозофског факултета Универзитета у Нишу* (https://drive.google.com/drive/folders/1AdLbxUjm-nyvmwZe5z345culC0ZwbgnB), *Правилником о уџбеницима на Универзитету у Нишу* (Прилог 9.1.), који регулишу издавачку и уџбеничку делатност.

*Правилником о уџбеницима на Универзитету у Нишу* прописано је да су за обезбеђивање и поштовање стандарда квалитета уџбеника и других наставних средстава, у погледу њиховог садржаја, структуре, обима и стила, као и усклађености са специфичностима студијских програма и појединачних наставних предмета, одговорни органи управљања и стручни органи Факултета. Сходно томе, стандарди у погледу квалитета уџбеника и наставних материјала утврђени су *Правилником о уџбеницима и монографијама Филозофског факултета у Нишу* и *Правилником о издавачкој делатности Филозофског факултета Универзитета у Нишу*. *Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета* (https://drive.google.com/file/d/1h6YHMFUw_sjnPJbQfZ6Xxn6wBS-dGCqG/view) предвиђени су механизми и процедуре за континуирано праћење и вредновање квалитета уџбеника и других наставних материјала. У оквиру система обезбеђења квалитета спроводе се и периодична анкетирања студената, која садрже питања која се односе на обим, квалитет и савременост препоручене литературе, као и на њену усклађеност са садржајем наставних предмета и потребама наставног процеса.

Високошколска установа обезбеђује студентима библиотеку опремљену одговарајућим бројем библиотечких јединица, као и просторним и техничким условима за рад (**Табела 9.1.**). Библиотека Филозофског факултета у Нишу поседује фонд који својим обимом и квалитетом, сразмерно броју и структури корисника, одговара потребама праћења и унапређења

образовног, истраживачког и научног рада студената свих нивоа студија, као и наставника, сарадника и истраживача запослених на Факултету. Библиотека садржи релевантну домаћу и страну литературу, научне публикације и периодику неопходну за наставу и научноистраживачки рад студената и наставника. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на Факултету може се видети у **Прилог 9.2.** Такође, однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на Факултета са бројем наставника на Факултету може се видети у **Прилог 9.3.** Сва наведена научно-наставна средства могу се наћи на листама доступним на web страници Библиотеке Факултета https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/biblioteka. Библиотека Филозофског факултета је чланица COBISS система, тако да се електронски каталог Библиотеке може прегледати и путем линка https://plus.cobiss.net/cobiss/sr/sr/search/cobib?lib=ffnis. Организација и рад Библиотеке уређени су *Статутом Факултета* и *Правилником о организацији и систематизацији послова* (https://docs.google.com/document/d/1LZZt5crDgWMWlKR88qeMg_loRtljqUhI/edit?rtpof=true&tab=t.0).

Структура и обим библиотечког фонда континуирано се прате и унапређују у складу са потребама наставног процеса и научноистраживачког рада. Библиотечки фонд редовно се допуњава новим издањима, научним монографијама, зборницима радова и научним часописима из области историјских и сродних друштвено-хуманистичких наука. Библиотечки фонд се континуирано обогаћује набавком нових публикација, и то путем куповине актуелних издања, размене са другим библиотекама, учешћем у пројекту „Откуп књига за библиотеке" који реализује Министарство културе Републике Србије, као и посредством поклона издавача и аутора. Библиотека набавља штампане домаће научне часописе на предлог департмана. Страни часописи су доступни у електронском облику преко сервиса КОБСОН.

*Правилником о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета* утврђено је да се квалитет библиотечких ресурса обезбеђује редовним праћењем и контролом рада библиотеке, континуираним обогаћивањем библиотечког фонда, развојем библиотечко-информационе делатности и унапређивањем библиотечког пословања кроз примену савремених информационих технологија. Посебна пажња посвећује се систематском унапређивању доступности и квалитета библиотечких услуга, у складу са потребама наставног и научноистраживачког рада.

Средства за развој библиотечког фонда и библиотечких ресурса планирају се на годишњем нивоу и утврђују се Финансијским планом Факултета, чиме се обезбеђују услови за континуирано допуњавање фонда новим публикацијама и унапређење библиотечко-информационе инфраструктуре.

Високошколска установа студентима обезбеђује неопходне информатичке ресурсе за савлађивање наставног градива (**Табела 9.2.**). Студентима су на располагању рачунари одговарајућег квалитета, приступ интернету, као и друга информатичка и комуникациона опрема која омогућава приступ електронским изворима, дигиталним библиотекама и базама података. Сви кабинети су опремљени рачунарима са штампачем, док су учионице које користи наставно особље Департмана за историју и друге учионице и амфитеатри, у којима студенти историје прате предавања из предмета за нематичне департмане, опремљене рачунаром и пројектором.

Број запослених у библиотеци и пратећим службама, као и њихова стручна спрема, усклађени су са националним и европским стандардима за пружање библиотечко-информационих услуга. У Библиотеци Факултета запослено је пет библиотекара, један сарадник у процесу дигитализације у библиотеци и један књижничар. Запослени у библиотеци поседују одговарајуће образовање и компетенције за рад са библиотечким фондом и за пружање подршке студентима и наставницима у процесу коришћења литературе и научних извора.

Стручно усавршавање библиотечког особља у протеклом периоду представљало је значајан сегмент унапређења квалитета библиотечко-информационих услуга. Поред учешћа на семинарима, обукама и Web-семинара организованим у оквиру пројеката TEMPUS пројекта, као и кроз рад у систему COBISS, библиотекарке су похађале и бројне радионице и стручне скупове посвећене примени информационих технологија и развоју библиотечких ресурса. Све библиотекарке поседују високу стручну спрему из области друштвено-хуманистичких наука и

филологије, као и положен стручни испит за библиотекаре. Поред тога, стекле су и одговарајуће лиценце за рад у систему COBISS, које су добијене након похађања специјализованих курсева у Народној библиотеци Србије. Ови курсеви обухватали су каталогизацију монографских и серијских публикација, обраду чланака и некњижне грађе, израду нормативних записа, као и рад са системом електронске позајмице.

Компетентност и мотивисаност особља запосленог у библиотеци, читаоници и рачунарском центру континуирано се прате, оцењују и унапређују. Факултет посвећује посебну пажњу стручном усавршавању библиотечког и техничког особља у области библиотекарства и информационих технологија. На овај начин обезбеђује се квалитетна подршка студентима, наставницима и сарадницима у коришћењу библиотечких и информатичких ресурса, као и ефикасно функционисање библиотечко-информационог система.

Студенти се систематски упознају са начином рада библиотеке и рачунарског центра, као и са могућностима коришћења библиотечког фонда, електронских извора и информатичке опреме. Приликом уписа и током студија студентима се пружају информације о начину претраживања библиотечког фонда, правилима коришћења библиотечких услуга, као и о приступу електронским базама података и другим дигиталним ресурсима. На тај начин студентима се омогућава ефикасно коришћење расположивих информационих ресурса у наставном и научноистраживачком раду.

Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, архивске грађе и електронских ресурса организоване су тако да обезбеђују адекватне услове за њихово чување и коришћење. Студентске читаонице смештене су у одговарајућем делу зграде факултета, што омогућава несметан и функционалан приступ студентима, наставном и ненаставном особљу, као и другим корисницима библиотечких услуга. Простор читаонице опремљен је довољним бројем места и техничком опремом која омогућава квалитетан рад и учење. Коришћење библиотеке и приступ њеном фонду обезбеђени су у трајању од најмање 12 часова дневно, чиме се студентима омогућава континуирано коришћење библиотечких ресурса у процесу студирања и научноистраживачког рада.

**SWOT анализа:**

+++ високо значајно; ++ средње значајно; + мало значајно; 0 без значајности

| **Предности** | **Слабости** |
|---|---|
| • Постоји јасно дефинисан и развијен институционални оквир, заснован на правилницима и општим актима Факултета и Универзитета у Нишу, који обезбеђује систематско праћење и континуирано унапређивање квалитета уџбеника, наставне литературе, као и библиотечких и информатичких ресурса. +++<br>• Већина наставних предмета у задовољавајућој мери је покривена одговарајућим уџбеницима и другим наставним материјалима. ++<br>• Добро организована библиотека са значајним фондом домаће и стране научне литературе из области историје и сродних друштвено-хуманистичких наука. ++<br>• Квалитет библиотечког фонда, стручност библиотечког особља, као и организација рада и доступност библиотечких ресурса, | • Ограничени просторни капацитети читаонице у периодима повећане активности студената (испитни рокови), као и недостатак магацинског простора за библиотечки фонд. +++<br>• Недостатак простора опремљеног рачунарима који се не би користио у наставне сврхе, већ би омогућавао студентима да слободно и према индивидуалним потребама користе информатичке ресурсе. ++<br>• Недовољна заступљеност појединих савремених страних издања и научних часописа у штампаном облику. ++<br>• Непостојање посебне историјске библиотеке и читаонице. ++ |

| | |
|---|---|
| на високом су нивоу. Факултет истовремено поседује значајан потенцијал за даље унапређивање и развој библиотечких ресурса. +++ | |
| **Могућности** | **Опасности** |
| • Могућност лаког праћења и провере квалитета свих аспеката овог стандарда, захваљујући јасно дефинисаним и мерљивим параметрима. +++<br>• Мотивисаност наставника и сарадника да у редовним интервалима преиспитују квалитет литературе и уџбеника у силабусима, користећи различите показатеље током реализације студијског програма, укључујући и резултате студентских анкета. +++<br>• Велике могућности приступа електронским научним информацијама и публикацијама посредством сервиса KoBSON. ++<br>• Довољан број запослених у Библиотеци и Рачунарском центру, уз одговарајућу квалификациону структуру која омогућава ефикасно функционисање ових служби. +++<br>• Унапређивање информатичке инфраструктуре и модернизација библиотечких услуга. ++ | • Брз развој информационих технологија који захтева стална улагања у техничку опрему и софтвер. ++<br>• Пошто квалитет финансирања у значајној мери зависи од одлука оснивача, постоји ризик да средства у наредном периоду не буду на адекватном нивоу, што би могло негативно утицати на реализацију финансијског плана Факултета у области развоја библиотечких и информатичких ресурса. ++ |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9:**

Иако Филозофски факултет Универзитета у Нишу у великој мери испуњава критеријуме предвиђене овим стандардом, постоји могућност дефинисања додатних мера и активности усмерених на даље унапређивање квалитета у овој области:

Континуирано обогаћивање библиотечког фонда набавком нових домаћих и страних научних публикација, научних часописа и релевантних издања из области историје и сродних научних дисциплина, у складу са потребама наставног и научноистраживачког рада.

Даље унапређивање доступности електронских извора, кроз проширивање приступа електронским базама података, дигиталним библиотекама и научним порталима, укључујући и сервисе као што су KoBSON и COBISS.

Подстицање наставника и сарадника на израду и објављивање савремених уџбеника, монографија и наставних материјала, у складу са потребама студијских програма и развојем научних дисциплина.

Континуирано стручно усавршавање библиотечког и техничког особља, кроз учешће на семинарима, радионицама и програмима обуке из области библиотекарства, информационих технологија и управљања дигиталним ресурсима.

Обезбедити континуирану обуку студената у циљу ефикасног коришћења информатичких ресурса.

Континуирано праћење квалитета наставне литературе, путем студентских анкета и редовних анализа силабуса предмета, како би се обезбедила актуелност, научна релевантност и усклађеност литературе са наставним програмом.

| |
|---|
| Унапређивање услова за рад у библиотеци и читаоницама кроз модернизацију опреме, ради побољшања услова за самосталан рад студената.<br>Коришћење средстава из донација и међународних пројеката за додатно финансирање издавачке делатности и набавку литературе и информатичке опреме. |
| **Показатељи и прилози за стандард 9:**<br>**Табела 9.1.** Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи<br>**Табела 9.2.** Попис информатичких ресурса<br>**Прилог 9.1.** Општи акт о уџбеницима<br>**Прилог 9.2.** Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)<br>**Прилог 9.3.** Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи |

**Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке**

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Органи управљања и органи пословођења Филозофског факултета утврђени су *Статутом Факултета* (https://drive.google.com/drive/folders/1FZHEiar4AAADxPUR0xNCR76vE5iq_L4N) и функционишу у складу са *Законом о високом образовању* (https://drive.google.com/drive/folders/1qrZLLSpx_huUXwAQX2L72JVCJqXnw1RF) и општим актима Универзитета у Нишу.

*Статутом Филозофског факултета* одређени су органи факултета:

- Орган управљања - Савет Факултета;
- Орган пословођења - Декан Факултета са продеканским тимом;
- Стручни органи - Већа Факултета (Наставно-научно веће, Изборно веће, Веће докторских студија, Веће департмана, Веће Центра за стране језике, Веће Центра за научноистраживачки рад, Веће Центра за образовање наставника, Веће Центра за савремена филолошка истраживања младих истраживача, Веће Центра за српски као страни, нематерњи и завичајни језик, Веће Центра за професионално усавршавање, Веће Центра за унапређење квалитета, Веће Центра за превођење, Веће Центра за социјалну инклузију и решавање конфликта, Веће Центра Конфучије, Веће Франкофоног центра);
- Савет послодаваца
- Студентски парламент;
- Студент продекан.

Шематска организациона структура Факултета види се кроз **Прилог 10.1**. Орган управљања Факултета је *Савет Факултета* (https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/savet), који доноси најважније одлуке у области стратешког развоја, финансијског пословања, усвајања општих аката и надзора над радом институције. Савет факултета конституисан је уз поштовање законских прописа и обухвата представнике наставног особља, ненаставног особља, студената и представнике оснивача.

Орган пословођења Филозофског факултета је *декан*, који руководи радом Факултета и одговоран је за његово законито и ефикасно функционисање. Поред декана, управљачку структуру Факултета чине и четири продекана које именује декан, а који су задужени за координацију и организацију послова у појединим областима рада: наставе, научноистраживачке делатности, финансија и међународне сарадње (https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/rukovodstvo). Чланом 68. Статута Факултета јасно су дефинисане надлежности декана. Декан представља и заступа Факултет у земљи и иностранству и овлашћује друга лица за заступање у складу са одредбама Статута. Декан организује и непосредно руководи радом Факултета, стара се о остваривању образовне и научноистраживачке делатности, као и о спровођењу одлука органа Факултета и примени Статута и других општих аката. У оквиру својих надлежности, декан предлаже основе пословне политике, годишњи програм рада и план развоја Факултета, као и предлоге унутрашње организације установе. Декан подноси органу управљања годишњи извештај о раду Факултета, иницира и предлаже решења о питањима значајним за функционисање установе и одлучује о коришћењу одређених наменских средстава, изузев средстава намењених инвестицијама. Декан председава Наставно-научним већем, Изборним већем и Колегијумом Факултета, учествује у раду Савета Факултета без права гласа и потписује дипломе и додатке дипломи о завршеним студијама на свим нивоима. Поред тога, декан је одговоран за законитост рада Факултета и обавља и друге послове утврђене законом, актом о оснивању и Статутом Факултета.

Стручне органе Филозофског факултета чине већа Факултета, која учествују у доношењу одлука значајних за функционисање установе. У раду ових органа обезбеђено је активно учешће студената, нарочито у областима које се односе на обезбеђење и унапређење квалитета студијских програма и наставног процеса, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања, одређивање броја ЕСПБ бодова и друга питања која су од непосредног значаја за

студенте као кориснике услуга Факултета. Учешће студената у раду стручних органа обезбеђено је у складу са законским оквиром и износи 20% укупног састава.

*Изборно веће* чине сви наставници запослени на Факултету (https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/izborno-vece). Ово тело учествује у поступцима избора у наставничка звања, утврђује предлоге комисија за израду извештаја у поступку избора наставника и сарадника, бира сараднике у одговарајућа звања, као и комисије за припрему извештаја у тим поступцима. Поред тога, Изборно веће предлаже кандидате за звање професор емеритус из редова редовних професора и обавља друге послове утврђене законом и Статутом Факултета.

*Наставно-научно веће* представља централни стручни орган Факултета. Његов састав обухвата руководећи тим Факултета (декан и продекани), председника Већа докторских студија, представнике свих департмана, представнике Центра за стране језике, као и представнике студената које предлаже Студентски парламент (https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/nastavno-naucno-vece). Састав, надлежности и начин рада Наставно-научног већа уређени су Статутом Факултета.

Посебан стручни орган Факултета је и *Веће докторских студија*, које окупља представнике департмана укључених у реализацију студијских програма докторских академских студија (https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/vece-doktorskih-studija). Ово тело разматра и предлаже студијске програме докторских студија, утврђује планове извођења наставе, прати реализацију програма и спроводи поступке обезбеђења квалитета у области докторских студија. Веће докторских студија такође одлучује о питањима која се односе на пријаву и одбрану докторских дисертација, признавање испита и студијских обавеза, утврђивање ЕСПБ бодова, прелазак студената са једног студијског програма на други, као и о другим питањима у складу са *Статутом Факултета* и *Правилником о докторским студијама*.

Сви наставници запослени на Факултету, који су распоређени на одговарајућим департманима, чине *Веће департмана* (https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje). Радом овог тела руководи управник департмана. Веће департмана има значајну улогу у планирању и развоју наставне и научноистраживачке делатности. Његове активности обухватају припрему и унапређивање студијских програма на свим нивоима студија, као и формулисање предлога наставних планова и програма који се упућују на разматрање Наставно-научном већу. Поред тога, Веће департмана учествује у креирању програма сталног стручног усавршавања и научноистраживачких активности, као и у предлагању мера за подршку успешним и талентованим студентима. У делокругу рада Већа департмана налази се и праћење и анализа резултата научноистраживачког рада департмана, као и иницирање сарадње са истакнутим научним и стручним радницима. Веће такође разматра предлоге за објављивање уџбеника и других публикација, бира представнике департмана у Наставно-научном већу и делегира наставнике и сараднике у стручна удружења и тела Универзитета. Веће департмана прати успех студената, даје мишљења о одобравању одсуства наставницима и сарадницима, као и предлаже комисије у поступцима избора наставника и сарадника. У тим поступцима разматрају се резултати научно-наставног рада кандидата, њихов допринос развоју наставе и других делатности Факултета, квалитет педагошког рада, учешће у развоју научно-наставног подмлатка и резултати приступног предавања. Веће департмана даје сагласност на извештаје комисија у поступку избора наставника и сарадника. Осим тога, Веће департмана именује комисије за утврђивање еквивалентности студијских програма, одлучује о признавању испуњених студијских обавеза и положених испита, као и о утврђивању укупног броја стечених ЕСПБ бодова. Веће обавља и друге послове у складу са *Статутом Факултета* и *Пословником о раду већа департмана и већа центара* (https://drive.google.com/drive/folders/1t4ivG1zTJwFcld9jwogPeTntwQcanHSV).

*Веће Центра за стране језике* чине наставници Факултета који реализују наставу страних језика на нематичним департманима (https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/centar-za-strane-jezike). Ово тело учествује у планирању, организацији и унапређивању наставе страних језика, као и у развоју активности које доприносе квалитету наставног процеса у овој области. У делокруг рада Већа Центра спада утврђивање предлога програма наставе страних језика за нематичне департмане, као и предлагање програма сталног стручног усавршавања. Веће такође иницира сарадњу са истакнутим стручним и научним радницима, разматра предлоге за објављивање уџбеника и других публикација. Поред тога, Веће Центра делегира наставнике и сараднике у стручна

удружења и тела Универзитета, анализира успех студената у настави страних језика и даје мишљења о питањима која се односе на радни статус наставника и сарадника, укључујући одобравање плаћених и неплаћених одсустава. Веће учествује и у поступцима избора у наставничка звања, предлагањем кандидата и комисија за избор. Све наведене активности спроводе се у складу са *Статутом Факултета* и *Пословником о раду већа департмана и већа центара* (https://docs.google.com/document/d/1jELIKlsQBMV6o8Mk0K7oq-BR_VvAm3v1/edit).

*Веће Центра за образовање наставника* чине наставници запослени на Факултету који учествују у реализацији мастер студијског програма за образовање наставника предметне наставе, као и наставници ангажовани у другим програмима који се односе на образовање наставника, иновацију знања, стручно образовање, стручно усавршавање и концепт целоживотног учења (https://con.filfak.ni.ac.rs/). Радом Већа Центра руководи управник Центра, који координише активности везане за планирање и спровођење ових програма. Веће Центра разматра и доноси одлуке о питањима која се односе на припрему, организацију и реализацију програма за образовање наставника, као и на њихово континуирано унапређивање у складу са образовним потребама и савременим тенденцијама у области образовања.

*Веће Центра за унапређење квалитета* чине наставници, сарадници, ненаставно особље и студенти, именовани од стране Наставно-научног већа Филозофског факултета, на предлог већа департмана, секретаријата и студентског парламента (https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%B0).

Радом Већа Центра руководи управник Центра, који координише активности везане за обезбеђивање квалитета на Факултету, поступак самовредновања и оцењивања квалитета студиских програма, наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада, и друге активности.

*Веће Центра за научноистраживачки рад* чине сви наставници департмана који учествују у научноистраживачким активностима Факултета. Ово тело има значајну улогу у планирању, координацији и унапређивању научноистраживачке делатности у оквиру департмана и Факултета. У делокруг рада Већа Центра спада креирање и предлагање програма рада Центра за научноистраживачки рад, иницирање и предлагање научних пројеката, као и планирање активности Центра на годишњем нивоу и праћење њихове реализације. Веће такође учествује у избору руководилаца научних пројеката и потпројеката, као и у одлучивању о ангажовању наставника, истраживача у научним звањима и других истраживача у реализацији планираних научноистраживачких активности. Поред тога, Веће Центра прати и извештава о резултатима научноистраживачког рада, учествује у припреми уговора о пружању услуга физичким и правним лицима, као и у реализацији других активности које доприносе развоју научноистраживачке делатности.

*Веће Центра за српски као страни, нематерњи и завичајни језик* чине наставници запослени на Факултету који учествују у реализацији образовних програма намењених учењу српског језика као страног и нематерњег (https://learn-serbian.filfak.ni.ac.rs/). Ово тело разматра и доноси одлуке о питањима која се односе на припрему, организацију и реализацију образовних програма у овој области, као и на њихово континуирано унапређивање. Центар организује различите облике наставе српског језика за стране полазнике, укључујући курсеве за почетни ниво (А1 и А2), средњи ниво (Б1 и Б2) и напредни ниво (Ц1 и Ц2). Поред групних курсева, доступни су и индивидуални програми учења, као и онлајн настава српског језика. Центар такође спроводи проверу знања српског језика и издаје одговарајуће сертификате о постигнутом нивоу језичке компетенције.

*Веће Центра за професионално усавршавање* чине наставници запослени на Факултету који су укључени у реализацију програма образовања, стручног усавршавања и континуираног целоживотног учења (https://cpu.filfak.ni.ac.rs/). Ово тело учествује у планирању, организовању и развоју активности усмерених на професионални развој и унапређивање стручних компетенција различитих циљних група. Активности Центра обухватају организацију стручних семинара, конференција, панела и радионица намењених наставницима предметне наставе, као и подстицање сарадње између наставника практичара и Филозофског факултета. Ова сарадња остварује се кроз саветодавне активности, размену искустава и различите облике информативних и сарадничких сусрета. Центар такође прати савремене трендове и иновације у настави, као и

промене у образовним политикама, са циљем унапређивања образовне праксе. Поред тога, посебна пажња посвећена је развоју каријерних компетенција, професионалних знања, трансверзалних вештина и језичке културе запослених у јавном сектору. Ови циљеви остварују се кроз различите програме, курсеве, тренинге и предавања усмерене на професионално усавршавање и напредовање у каријери.

*Савет послодаваца* представља саветодавно тело формирано са циљем јачања сарадње Факултета са институцијама, организацијама и привредним субјектима, као и усклађивања студијских програма са потребама тржишта рада. Његова улога је да допринесе развоју и унапређивању образовних програма Факултета кроз размену искустава и мишљења између академске заједнице и релевантних друштвених актера. У оквиру својих активности, Савет послодаваца разматра могућности сарадње Универзитета и Факултета са привредним друштвима, установама јавних служби и другим јавним и приватним организацијама. Такође анализира постојеће студијске програме, износи мишљења и предлоге за њихово унапређивање, као и иницијативе за измене и допуне у складу са потребама савременог тржишта рада. Савет може покретати иницијативе за увођење нових студијских програма, давати мишљење о оптималном броју студената за упис на поједине програме, као и указивати на потребу усклађивања образовних профила са актуелним друштвеним и привредним потребама. Своје предлоге, мишљења и иницијативе Савет послодаваца доставља Факултету, као и релевантним институцијама и организацијама, међу којима су привредна друштва, јавне установе, државни органи, Привредна комора Србије, Национална служба за запошљавање и други заинтересовани субјекти, чиме доприноси јачању повезаности високог образовања и тржишта рада.

*Студентски парламент* Факултета представља орган који омогућава активно учешће студената у раду и доношењу одлука од значаја за функционисање Факултета (https://studenti.filfak.ni.ac.rs/organizacija/studentski-parlament). Путем Студентског парламента студенти остварују своја права, изражавају ставове и интересе, као и учествују у унапређивању студентског стандарда и квалитета студирања. Начин избора представника Студентског парламента, његов састав, надлежности и начин рада уређени су Статутом Факултета. Детаљније информације о активностима, улози и правцима деловања Студентског парламента представљене су у оквиру Стандарда 13.

Организациона структура Филозофског факултета уређена је *Статутом* и другим општим актима Факултета и заснива се на јасно дефинисаној подели надлежности између наставних, научноистраживачких и административних јединица.

Факултет своје делатности реализује кроз више организационих јединица које су задужене за:

- реализацију наставе и студијских програма (департмани, Центар за стране језике, лекторати);
- образовне и научноистраживачке програме (Центар за образовање наставника, Центар за превођење, Центар за српски језик као страни, нематерњи и завичајни језик, Центар за професионално усавршавање, Центар за савремена филолошка истраживања младих истраживача, Центар за социјалну инклузију и решавање конфликта, Франкофони центар, Центар Конфучије, Центри за научноистраживачки рад, лабораторије, Комисија за оцену етичности истраживања);
- подршку и развој образовне и научне делатности (Издавачки центар, Центар за унапређење квалитета, Канцеларија за међународну и међуинституционалну сарадњу, Канцеларија за развој каријере и подршку студентима, Библиотека, Рачунарски центар);
- административне и стручне послове (Секретар Факултета, Кабинет декана, Служба за наставу и студентска питања, Служба за опште и правне послове, Финансијска служба, Техничка служба).

Унутрашњу координацију рада обезбеђују руководиоци организационих јединица, продекани и секретар Факултета, уз редовну комуникацију између наставних, научних и административних структура.

Организационе јединице за стручне послове чине Секретаријат Факултета, који обухвата: *Секретара факултета*, *Службу за наставу и студентска питања, Кабинет декана, Службу за опште и правне послове, Финансијску службу и Техничку службу.* Сваком службом руководи шеф који организује рад службе и одговара за квалитетну реализацију задатака у оквиру свог делокруга. У службама ради ненаставно особље које обавља управно-правне, административне,

техничке, финансијске и друге пратеће послове (**Табела 10.1.**). Рад овог особља омогућава квалитетну подршку рада Факултета. Број и компетенције ненаставног особља усклађени су са стандардима акредитације. Ненаставно особље Филозофског факултета је квалификовано и способно да ефикасно подржи реализацију студијских програма, научноистраживачког рада и других активности Факултета. Организација и систематизација послова у Секретаријату регулисана је *Правилником о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету Универзитета у Нишу* (https://docs.google.com/document/d/1LZZt5crDgWMWlKR88qeMg_loRtljqUhI/edit?rtpof=true&tab=t.0), а услови и поступци премештања радника унутар служби или на друга радна места у складу су са *Правилником о раду* (https://docs.google.com/document/d/1XRsCihtRW-JEwCTG68kylKshbDQRjQ6F/edit?rtpof=true&tab=t.0), Уговорима о раду и важећим законом.
Филозофски факултет систематски прати и анализира функционисање система управљања и организације рада кроз механизме интерног обезбеђења квалитета. Стручне службе организоване су тако да свака служба има свог шефа који одговара за квалитет рада и спровођење свих надлежности. У службама је запослено квалификовано ненаставно особље које обавља управно-правне, административне, техничке и финансијске послове.
Процена ефикасности управљања заснива се на:

- анализи годишњих извештаја о раду органа Факултета,
- извештајима организационих јединица,
- интерним и екстерним евалуацијама,
- резултатима процеса самоевалуације,
- препорукама Комисије за обезбеђење квалитета.

На основу резултата ових анализа Факултет предузима мере за унапређење организације рада, оптимизацију управљачких процеса и јачање институционалних капацитета.
Факултет систематски прати и вреднује рад управљачког и ненаставног особља, са циљем континуираног унапређења квалитета административне и институционалне подршке. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке обезбеђују се јасним дефинисањем надлежности и одговорности органа управљања и организационих јединица које пружају административну и стручну подршку, као и континуираним праћењем, вредновањем и унапређивањем њиховог рада. Овај систем заснива се на функционалној и савременој организационој структури, која омогућава ефикасну поделу надлежности и одговорности између организационих јединица Факултета. Унутрашња организација Факултета уређена је *Статутом* и другим општим актима Факултета, у складу са *Законом о високом образовању* и *Статутом Универзитета у Нишу*.
*Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета* Филозофског факултета Универзитета у Нишу (https://drive.google.com/file/d/1h6YHMFUw_sjnPJbQfZ6Xxn6wBS-dGCqG/view) прописује да се квалитет управљања и ненаставне подршке обезбеђује планским, систематским и организованим праћењем рада запослених у факултетским службама. То укључује супервизију, редовно извештавање, евалуацију рада органа пословођења и служби, примену подстицајних и корективних мера, као и унапређење компетенција и радних способности ненаставног особља. Према Правилнику, квалитет рада стручних служби и ненаставног особља обезбеђује се систематским праћењем и контролом рада запослених, применом подстицајних и корективних мера, као и континуираним унапређењем знања, радних способности и вештина ненаставног особља. Обезбеђује се и ангажовањем довољног броја радника, док Факултет подржава њихов рад кроз стимулативно награђивање (нпр. увећање зараде за најуспешније раднике) и пружање могућности за перманентно усавршавање ради јачања компетенција. Редовно и систематично праћење, контрола и процена рада ненаставног особља спроводи се под руководством секретара Факултета и шефова појединачних служби, у складу са Правилником о раду и Уговорима о раду, који прописују и дисциплинске мере у случају повреде радних обавеза. Факултет настоји да створи адекватне услове за развој културе квалитета, постизање компетентности и професионализма у раду, као и за усмерен однос ненаставног особља према студентима и другим корисницима услуга. Праћење и вредновање рада ненаставног особља врши се анализом података из периодичних извештаја стручних служби, који

се достављају декану, продеканима, секретару и Комисији за унапређење квалитета, као и анализом података добијених евалуацијом студената (**Прилог 10.2.**). Резултати анкетирања показују да студенти високо оцењују управљање Филозофским факултетом и задовољни су подршком коју добијају од релевантних служби установе.
Услови и поступак заснивања радног односа, распоређивања и напредовања ненаставног особља утврђени су општим актима Факултета, у складу са законом и важећим прописима.
Процедуре запошљавања заснивају се на принципима транспарентности, једнаких могућности и професионалних компетенција. Сви релевантни акти који регулишу радне односе, систематизацију радних места и услове рада доступни су јавности путем званичних канала информисања Факултета.
Рад и деловање управљачког и ненаставног особља подложни су редовној евалуацији од стране различитих актера академске заједнице.
У процесу вредновања учествују:

- наставници и сарадници,
- ненаставно особље,
- студенти,
- спољни партнери и други заинтересовани субјекти.

Ови механизми омогућавају идентификовање потенцијалних области за унапређење и доприносе развоју културе квалитета и транспарентности у раду институције.
Факултет обезбеђује одговарајући број и структуру ненаставног особља како би се обезбедила ефикасна подршка реализацији наставних, научноистраживачких и административних процеса.
Административне и стручне послове обављају службе у оквиру Секретаријата факултета, укључујући службе за наставу и студентска питања, правне и опште послове, финансије, техничку подршку и друге административне активности.
Број и квалификациона структура ненаставног особља усклађени су са важећим акредитационим стандардима и потребама Факултета.
Факултет подстиче континуирано професионално усавршавање управљачког и ненаставног особља у циљу развоја компетенција неопходних за рад у савременом академском окружењу.
Запосленима се омогућава учешће у:

- програмима стручног усавршавања,
- обукама и семинарима,
- радионицама и програмима професионалног развоја,
- активностима које доприносе унапређењу административних, дигиталних и организационих компетенција.

На овај начин Факултет обезбеђује континуирано унапређивање квалитета институционалне подршке наставном и научном процесу

**SWOT анализа:**
+++ високо значајно; ++ средње значајно; + мало значајно; 0 без значајности

| Предности | Слабости |
|---|---|
| • Компетентност Надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа, као и организациона структура Факултета, јасно су дефинисане Статутом Факултета. +++<br>• Постојање Правилника о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету +++<br>• Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета у Нишу утврђује механизме и процедуре за обезбеђење квалитета | • Део наставног Преоптерећеност стручних служби административним пословима, посебно у регулацији документације студената. ++<br>• Недовољан је и број адекватних програма обуке ненаставног кадра. +++<br>• Потенцијали за професионално усавршавање ненаставног особља нису у довољној мери искоришћени. ++<br>• Недовољно развијени механизми мотивације и професионалног развоја ненаставног кадра. ++ |

| | |
|---|---|
| управљања и ненаставне подршке. +++<br>• Органи пословођења одликују се високим степеном организације и развијеним стратешким капацитетима, што доприноси ефикасној реализацији дефинисаних планова и циљева Факултета +++<br>• Развијена је сарадња и комуникација између Савета Факултета и органа управљања. ++<br>• Спроводи се редовно анкетирање у циљу процене квалитета рада стручних служби и ненаставног особља, при чему студенти и други корисници услуга Факултета имају могућност да изнесу своје ставове и оцене о ефикасности, доступности и професионалности у раду ових служби. +++<br>• Квалитет управљања Факултетом подлеже редовном праћењу и вредновању ++<br>• Шефови служби подносе периодичне извештаје о свом раду надлежним органима (секретару, декану, комисији за унапређење квалитета) ++<br>• Ненаставно особље и запослени у Секретаријату континуирано се стручно усавршавају, при чему у свом раду користе савремене технологије и софтвере који доприносе већој ефикасности и квалитету административних процеса. ++ | • Недоследна примена корективних и подстицајних мера смањује мотивацију ненаставног особља за ефикасним и квалитетним обављањем радних задатака. ++ |
| **Могућности** | **Опасности** |
| • Даље унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке могуће је кроз развој програма континуираног стручног усавршавања запослених, посебно у областима дигиталних компетенција, управљања административним процесима и комуникације са студентима. +++<br>• Јачање подршке ненаставном особљу за учешће у програмима доживотног учења и стручног усавршавања, уз систематско организовање континуираних едукација у области законских прописа и процедура релевантних за њихов рад. +++<br>• Додатна сарадња са другим факултетима, институцијама и организацијама може омогућити размену добрих пракси у области управљања високошколским | • Незаинтересованост и пасивност ненаставног особља за усавршавање и побољшање свог статуса ++<br>• Спољни фактори, као што су ограничена финансијска средства, промене у законском оквиру или административним прописима у области високог образовања, могу утицати на организацију рада и могућности запошљавања новог ненаставног особља. ++<br>• Повећање административних обавеза и сложеност процедура могу оптеретити постојеће кадровске ресурсе. ++ |

| | |
|---|---|
| установама. +++ | |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10:**

Квалитет ненаставне подршке може се унапредити кроз континуирано и обавезно професионално усавршавање ненаставног особља, које ће обухватати едукације у областима управно-правних, финансијских, техничких и административних послова, као и развоја дигиталних и комуникационих компетенција, при чему ће већина тренинга бити организована интерно ради веће применљивости и економичности.

Рад ненаставног особља ће се систематски пратити и евалуирати кроз анализу годишњих извештаја органа Факултета, извештаја служби, интерне и екстерне евалуације, самоевалуације и резултата анкетирања студената, уз редовну контролу и надзор секретара Факултета и шефова појединачних служби, како би се обезбедила ефикасна реализација задатака и квалитетна подршка наставном и научноистраживачком раду.

На основу резултата праћења и евалуације, предузимаће се подстицајне и корективне мере, укључујући финансијско награђивање, признања и додатне едукације, као и мере усмерене на мотивисање и ангажовање запослених, у циљу развоја културе квалитета, професионалног односа према студентима и ефикасног коришћења ресурса Факултета.

Континуираним унапређењем знања, вештина и компетенција ненаставног особља, уз редовно праћење и анализу њиховог рада, Факултет обезбеђује одговарајући број и структуру радника за подршку наставним, научноистраживачким и административним процесима, а резултати евалуације студената и других актера академске заједнице користиће се за оптимизацију организационих процеса, јачање институционалних капацитета и непрекидно унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке.

**Показатељи и прилози за стандард 10:**

**Табела 10.1.** Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

**Прилог 10.1.** Шематска организациона структура високошколске установе

**Прилог 10.2.** Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

**Стандард 11: Квалитет простора и опреме**

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

На основу прописаних стандарда Филозофски факултет у Нишу стара се да одржава постојећи простор и опрему, али и да уређује, осавремењује и набавља нова техничко–технолошка средства за рад. Примерено захтевима и актуелном броју студената студијског програма ОАС историје (према досадашњим уписним квотама овај предвиђени број износи 50 места сваке године), Филозофски факултет у Нишу располаже адекватним просторним капацитетима (учионице, сале, кабинети, библиотека, читаоница и др.) и информационом техником и технологијом за квалитетно обављање наставне и научноистраживачке делатности. Укупна површина расположивог простора јесте 7.704 м2 односно 1,53 метара квадратних по студенту (**Табела 11.1.**). Филозофски факултет располаже сопственом зградом чија укупна бруто површина износи 4.519,91 m2, а рачунајући и малу зграду у дворишту у којој је смештен Деканат, укупно 4.689,91 м2. Такође, Факултет има потписан уговор о коришћењу простора са Универзитетом у Нишу (750 м2) и Електронским факултетом Универзитета у Нишу (3000 м2) (Уговори о закупу https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1EvW_-qaW7Prgcg-MiQMtCCnDvgzKnGW2), те је укупан простор којим Факултет располаже за потребе наставе и активности студената 5906 м2, односно 4.466 места у слушаоницама, амфитеатрима, компјутерским и специјализованим лабораторијама, салама, читаоници и др. За реализацију наставе користе се укупно 52 учионице и слушаонице (укупно 3881 места), два амфитеатра (397 места), две сале (сала 434 и сала 433 са укупно 105 места), компјутерска лабораторија (30 места) и лабораторија психологије (5 места). Укупан простор који Факултет користи за административне и друге потребе са наставничким кабинетима обухвата 1.361 м2, односно 271 место. Сав простор који обезбеђује Факултет за потребе наставе, управе и научно-истраживачког рада задовољава урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове.

Из свих наведених општих информација, јасно је да наставници, сарадници и студенти Департмана за историју имају широк дијапазон просторних капацитета за коришћење, а који су истовремено опремљени најсавременијом доступном опремом. Сходно потребама реализације наставе на студијском програму ОАС историје, Филозофски факултет располаже адекватном информационом техником, технологијом и савременим мултимедијалним средствима: интерактивне табле, лаптопови, компјутери, видеобимови, пројектори, фотокопир апарати, штампачи и скенери, савремена технологија за видео конференције и друго. Простор Факултета је покривен бежичним (WiFi) приступом интернету. Све учионице, сале и амфитеатри на Факултету опремљени су компјутерима и видео пројекторима, а у неким просторијама инсталирана је и додатна опрема (ТВ, звучници, веб камере и друга мултимедијална опрема) (**Табела 11.2.**). У наставне и научно-образовне сврхе, студентима и наставном особљу ОАС историје на располагању су две компјутерске лабораторије са укупно 86 (30+56) места. Поред тога, Факултет у ове сврхе користи мултимедијалне учионице за едукацију са преко 1.500 (капацитет просторија креће се од 10 до 200) места. Филозофски факултет располаже и салом која поседује опрему за студије на даљину (110 места). У претходном периоду, након исељења одељења за хемију Природно математичког факултета библиотека Филозофског факултета је пресељена у нове просторије. Оформљена је нова читаоница која располаже капацитетом од 40 места.

Факултет свим запосленим наставницима, сарадницима и студентима ОАС историје обезбеђује неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационом технологијом у научно–истраживачке сврхе. Преко академске мреже, кроз систем КОБСОН, доступни су најновији електронски часописи неопходни за научно–истраживачки рад.

Важна измена у односу на претходни период јесте отварање платформе наставничког портала, где сваки наставник у реалном времену може да види сва обавештења, распоред часова наставе, распоред испита, имејлове студената. Поред наведеног, наставник на порталу има доступан списак свих студената који су уписани на одређену годину студија и уписани су на одређени изборни предмет. Наставнички портал омогућава наставницима и сарадницима да имају увид у то колико студената је пријавило сваки појединачан испит за сваки испитни рок. Наведена иновација омогућила је повећану ефикасност у раду и бржи проток информација.

Од периода пандемије ковида, наставно особље Департмана за историју Филозофског факултета у Нишу оспособљено је за онлајн наставу и одржавање седница, а Филозофски факултет је преко свог Рачунарског центра омогућио запосленима да користе добар део апликација које су на

располагању, попут: Google Meet, Zoom, Google Classroom. Наведена оспособљеност омогућава у будућности развој наставе на даљину.

Сваке године Филозофски факултет анализира и усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса и бројем студената и предвиђа значајна материјална средства за реконструкцију простора, као и куповину опреме. У периоду од претходно спроведеног самовредновања, Факултет је уложио значајна средства за редовно одржавање и унапређење радног простора и опреме, чиме се унапређује услове за рад студената и запослених на студијском програму ОАС историје у циљу достизања савремених стандарда наставног и научно–истраживачког рада.

**SWOT анализа:**

+++ високо значајно; ++ средње значајно; + мало значајно; 0 без значајности

| **Предности** | **Слабости** |
|---|---|
| • Просторни капацитети којима Факултет у овом тренутку располаже усклађени су са укупним бројем студената на студијским програмима који се изводе на Департману за историју. +++<br>• Савремена техничка и информатичка опрема Факултета у складу је са потребама реализације студијских програма који се изводе на Департману за историју. +++<br>• Техничко–технолошка опремљеност простора за наставу и научни рад Департмана за историју, као и за рад ненаставних служби је одговарајућа. +++<br>• Обезбеђен је стални и неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационим технологијама, у научно–истраживачке и образовне сврхе, преко академске мреже. +++<br>• Присуство наставника и сарадника на различитим академским платформама где могу да дистрибуирају и прате резултате и домет својих научноистраживачких резултата. ++<br>• Континуирано праћење и усклађивање капацитета простора и опреме са потребама студијских програма Департмана за историју. +++ | • Компјутерске учионице често се користе и за наставу за коју није потребна рачунарска опрема, што смањује њихову доступност студентима да рачунаре користе за самостални рад: истраживања, пројекте, израду семинарских радова, и слично. ++ |
| **Могућности** | **Опасности** |
| • Просторне ресурсе је могуће унапредити коначним исељавањем Департмана за хемију Природно-математичког факултета чиме би се простор у коме се тренутно налазе њихове лабораторије и кабинети искористио за реализацију наставе. +++<br>• Могућност унапређивања учења на даљину и електронског учења. +++<br>• Унапређивање и иновирање информатичке опреме могуће је кроз реализацију међународних научних пројеката и пружање услуга трећим лицима. +++ | • Недовољно финансијских средстава за замену информационо комуникационе опреме која брзо застарева. +++<br>• Смањење буџетских средстава за текуће одржавање објеката, набавку опреме, сервисирање опреме. +++ |

| | |
|---|---|
| • Коришћење нових технологија у едукационом процесу, интерактивне табле. + | |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11:**

У предстојећем периоду Филозофски факултет и Департман за историју ће наставити већ започете активности усмерене на:

1. даље развијање система информационих технологија: набавку специфичних компјутерских програма и пратеће опреме за електронско учење;
2. континуирано унапређивање електронске консултативне наставе са студентима ОАС историје;
3. спровођење континуиране едукације запослених на Департману за историју из области законских прописа који се односе на безбедност на раду и правилно управљање опремом која се користи на радном месту.

**Показатељи и прилози за стандард 11:**

**Табела 11.1.** Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

**Табела 11.2.** Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

**Табела 11.3.** Наставно-научне и стручне базе

**Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета**

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

На основу одредби *Закона о студентском организовању* (https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2021/67/1/reg) и *Закона о високом образовању* (https://drive.google.com/drive/folders/1qrZLLSpx_huUXwAQX2L72JVCJqXnw1RF) прописано је учешће и улога студената у систему обезбеђења квалитета високошколских установа. У процесу обезбеђења и унапређења квалитета Основних академских студија историје (ОАС историје) на Департману за историју, Филозофског факултета у Нишу, улога студената се остварује кроз рад студентских организација и студентских представничких тела, пре свега Савеза студената Филозофског факултета у Нишу и Студентског парламента, у коме су председник парламента, потпредседник и заменик студента продекана студенти историје. Представници студената активно учествују у раду органа и тела Факултета, док сви студенти, укључујући и студенте ОАС историје, редовно евалуирају следеће параметре: (1) квалитет студијског програма, (2) све елементе наставног процеса, (3) доступну литературу, (4) библиотечке и информатичке ресурсе, (5) рад наставника, сарадника и различитих служби установе. Ово евалуирање врши се у поступку анкетирања који спроводи Центар за унапређење квалитета по завршетку сваког семестра.

Студенти су на основу *Закона о студентском организовању* и *Закона о високом образовању* преко својих опуномоћених представника заступљени у следећим телима и органима Филозофског факултета у Нишу: Наставно-научно веће (https://www.filfak.ni.ac.rs/dokumenti/spisak%20clanova%20nastavno-naucnog%20veca.pdf), Савет Факултета (https://www.filfak.ni.ac.rs/fakultet/savet), Комисија за унапређење квалитета Факултета. (**Прилог 13.1.**), Дисциплинска комисија и Комитет за професионалну етику. Кроз константно узимање учешћа у седницама Наставно-научног већа и Савета факултета, представницима Студентског парламента пружене су прилике да се ангажују у креирању студијских програма, њиховим изменама и допунама, као и у решавању важних питања везаних за статус и функционисање студената. Од посебног је значаја Комисија за унапређење квалитета Факултета, у којој учествују студенти предложени од стране Студентског парламента. Ови студенти су чланови *Центра за унапређење квалитета* (https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/) и истовремено чланови наведене Комисије за унапређење квалитета, распоређени у две радне групе: у Радну групу за анализу успешности и ефикасности студирања и у Радну групу за осигурање и унапређење квалитета наставе. Студенти су, дакле, кроз сва ова тела директно и активно укључени у целокупни поступак обезбеђивања квалитета, што подразумева процесе перманентног осмишљавања, реализације, развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума и развој метода оцењивања. Између осталог, представници студената у Центру за унапређење квалитета присуствују свим седницама и радним састанцима Већа Центра, равноправно гласају и учествују у усвајању конкретних предлога и одлука. Такође, од њих се очекује да преузму кључну улогу у информисању студената о значају њиховог ангажовања у процесу вредновања високошколске установе.

Од последње акредитације 2021. године, сваке године је спровођен поступак вредновања квалитета наставног процеса, као и исхода студијског програма, квалитета уџбеника и библиотечких и информатичких ресурса, квалитета управљања Факултетом, ненаставне подршке, простора и опреме на Факултету, и њихове улоге у процесу самовредновања. Анкетирањем, које је било спроведено електронским путем преко студентског web сервиса, били су обухваћени студенти основних академских студија на свим студијским програмима Филозофског факултета у Нишу, укључујући и студијски програм ОАС историје. Упитници који су примењени у свим евалуцијама преузети су из Центра за унапређење квалитета Универзитета у Нишу. Након сваког спроведеног анкетирања, Центар за унапређење квалитета је, у сарадњи са продеканом за наставу, припремао Извештај о резултатима вредновања квалитета студијских програма и наставног процеса у академској години, који се усвајао на седници Наставно-научног већа Факултета, као и на седници Центра за унапређење квалитета Универзитета у Нишу. Наведени извештаји, који

садрже студентске ставове и мишљења о свим областима које се проверавају у процесу самовредновања, садрже значајне смернице за даље унапређење квалитета Факултета уопште, као и студијског програма ОАС историје. Сви резултати добијени на основу студентских евалуација јавно су доступни и објављују се у склопу одговарајућих Извештаја на сајту Факултета.
Поред тога, уколико резултати студентске евалуације укажу на евентуалне недостатке у погледу наставног процеса, оцењивања и сличних параметара, на препоруку Центра за унапређење и контролу квалитета, декан, продекан за наставу или управник департмана, у складу са Статутом Филозофског факултета и Правилником о оцењивању, могу спровести одговарајуће мере за побољшање квалитета оцењивања и/или квалитета наставе у виду корекције програма предмета, литературе, услова за полагање испита или односа наставника према студенту.

**SWOT анализа:**

+++ високо значајно; ++ средње значајно; + мало значајно; 0 без значајности

| **Предности** | **Слабости** |
|---|---|
| • Представници студената Филозофског факултета учешћем у раду Наставно-научног већа, Савета факултета, Центра за унапређење квалитета и Дисциплинске комисије учествују у обезбеђивању квалитета. +++<br>• У анкетирању студената представници Студентског парламента активно су укључени у рад Центра за унапређење квалитета Факултета. +++<br>• Примењује се online анкетирање. ++<br>• Постоји иницијатива Студентског парламента за већом и јачом сарадњом са Центром за унапређење квалитета. ++<br>• Већина студената свесна је значаја развијања културе квалитета. ++<br>• Студенти спроводе своје интерне евалуације о раду наставника и сарадника на основу којих дају мишљење о педагошком раду наставника које је саставни део изборне процедуре наставника. +++ | • Упркос развијеној свести о значају културе квалитета ипак одређен број студената није у довољној мери мотивисан за учешће у активностима на унапређењу квалитете. ++<br>• Online анкетирање тренутно није на добровољној бази што код неких студената може изазвати незадовољство. ++<br>• Слаба видљивост и доступност информација на порталу Студентског парламента о активностима које се тичу унапређења квалитета Факултета. + |
| **Могућности** | **Опасности** |
| • Могућности за даље разрађивање сарадње између Студентског парламента и Центра за унапређење квалитета Факултета. +++<br>• Мотивисање представника студената за активније укључивање у праћење и контролу квалитета установе. +++<br>• Креирање система видљивих и транспарентних информација о учешћу представника студената у унапређивању квалитета Факултета. ++ | • Потенцијална пасивност Студентског парламента доласком нових генерација и нових чланова. +<br>• Неповерење студената да ће укључивање у процес самовредновања донети стварне промене или да ће њихови предлози бити саслушани и уважени. +++ |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13:**

1. Непрестани рад на развијању културе квалитета, односно, повећању свести и знања студената основних академских студија историје о потреби да својим активним учешћем доприносе побољшању квалитета како студијског програма, тако и целог Факултета;
2. Доношење акционог плана који би дефинисао активности и задатке усмерене ка упознавању

| |
|---|
| студената са поступцима обезбеђења квалитета, са областима обезбеђења квалитета, и са улогом студената у систему обезбеђења квалитета како Факултета, тако и конкретног студијског програма;<br>3. Информације о активностима Студентског парламента које се тичу унапређења квалитета треба учинити видљивијим и доступним путем студентског портала, странице Студентског парламента и друштвених мрежа |
| **Показатељи и прилози за стандард 13:**<br>**Прилог 13.1.** Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета |

**Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета**

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

У циљу систематског прикупљања података релевантних за обезбеђење квалитета, те праћења, вредновања и унапређења свих сегмената квалитета, на Филозофском факултету у Нишу основан је *Центар за унапређење квалитета* (https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/). Ова организациона јединица координише и спроводи активности усмерене на обезбеђење и развој квалитета. У процесима обезбеђења и унапређења квалитета учествују наставници, сарадници, студенти и ненаставно особље, као и органи управљања и стручна тела Факултета. Департман за историју активно учествује у раду Центра за унапређење квалитета, будући да има свог представника у Центру. Представник Департмана за историју учествује у реализацији активности Центра које обухватају планирање, спровођење стратегије квалитета, поступке самовредновања, евалуацију наставног процеса и студијских програма, као и извештавање надлежних тела. Поред тога, Центар обезбеђује достављање релевантних података надлежним институцијама и обавља друге активности од значаја за развој система квалитета.

Праћење и периодичну проверу квалитета спроводи Комисија за унапређење квалитета, која формира специјализоване радне групе за анализу успешности студирања, квалитета наставе и научноистраживачког рада. Реч је о (1) радној групи за анализу успешности и ефикасности студирања, (2) радној групи за осигурање и унапређење квалитета наставе и (3) радној групи за праћење и унапређење квалитета научноистраживачког рада. Ове радне групе систематски прикупљају и анализирају податке, укључујући показатеље као што су успех студената, пролазност, трајање студија, квалитет наставе и научна продукција. Посебна пажња посвећена је евалуацији наставе путем анкета студената, наставника, сарадника и послодаваца, као и редовним контролама документације и транспарентности рада. У ингеренцији Центра за унапређивање квалитета јесте и образовање других комисија, радних група и одбора, што укупно ствара услове за систематско праћење и оцену квалитета у свим областима самовредновања.

Факултет је успоставио развијену инфраструктуру за подршку овим активностима, уз јасно дефинисане методологије и индикаторе за праћење квалитета, као и систем корективних и подстицајних мера. На почетку сваке школске године врши се анализа прикупљених података, преиспитивање стандарда и поступака, као и израда годишњих извештаја са предлозима мера за унапређење. Поступак самовредновања спроводи се периодично, у складу са важећим прописима.

Правни оквир система квалитета утемељен је у *Закону о високом образовању* (https://drive.google.com/drive/folders/1qrZLLSpx_huUXwAQX2L72JVCJqXnw1RF), релевантним правилницима и *Статуту* Филозофског факултета (https://drive.google.com/drive/folders/1FZHEiar4AAADxPUR0xNCR76vE5iq_L4N), а додатно је разрађен кроз интерне акте и стратешка документа. Најзначајнији су: *Правилник о раду Центра за унапређење квалитета* (https://drive.google.com/file/d/1-E8CGu7S7sp69IsI5G9_-GBFFNcDhDqE/view), *Правилник о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета Филозофског факултета Универзитета у Нишу* (https://drive.google.com/file/d/1mhU6OmNWVU0zMn3rpoUfZ37QyUtXl4UN/view), *Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета* (https://drive.google.com/file/d/1h6YHMFUw_sjnPJbQfZ6Xxn6wBS-dGCqG/view), *Правилник о спровођењу поступка за самовредновање и оцењивање квалитета* (https://drive.google.com/file/d/1JJLX9lH6wgR-uf_aI9IB64mvC7blrpNf/view), *Стратегија обезбеђивања квалитета* (https://drive.google.com/file/d/1vy4RxgqjwaGcln7NTHUGpOAmg3UMXrFr/view). Центар редовно предлаже акционе планове којима се дефинишу активности, носиоци и рокови за унапређење квалитета.

Сарадња са привредом и тржиштем рада остварује се кроз Савет послодаваца, који даје мишљења и иницијативе у вези са студијским програмима и компетенцијама дипломираних студената. Поред тога, Факултет унапређује квалитет и кроз међународну сарадњу и програме мобилности наставника и студената. Факултет је успео да оствари значајну мрежу сарадње са високошколским установама, са тенденцијом да се она даље шири. Међу значајнијим издвајају се: The International University of Logistics and Transport in Wroclaw; Aristotle University Research Dissemination Centre, Thessaloniki; Универзитет Ото-Фридрих у Бамбергу; Масариков универзитет

у Брну, Чешка; Универзитет ЕСПЕ у Бордоу, Француска; Универзитет Артоа у Арасу, Француска; Université de Poitiers, Faculté des lettres et des langues, Poitiers, France; Технички универзитет у Кемницу, СР Немачка; Међународни универзитет за психоанализу у Берлину, Немачка; Универзитет Хумболт у Берлину, Немачка; Krasnoyarsk Astafiev State Pedagogical University и др.
Важан сегмент система квалитета представља студентска евалуација наставе, која се редовно спроводи електронским путем, уз обезбеђену анонимност. Евалуацијом коју попуњавају студенти обухваћена су питања квалитета наставе, наставног материјала, наставног особља и објективности оцењивања. Резултати се анализирају и користе као основ за унапређење наставног процеса, а доступни су наставницима, студентима и широј јавности. Транспарентност целокупног система обезбеђена је објављивањем релевантних извештаја на интернет страницама Факултета (https://www.filfak.ni.ac.rs/) и интернет страници Центра (https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/), где су доступни извештаји о самовредновању (https://kvalitet.filfak.ni.ac.rs/%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%9A%D0%B5). (Прилог 14.1)

**SWOT анализа:**

+++ високо значајно; ++ средње значајно; + мало значајно; 0 без значајности

| **Предности** | **Слабости** |
|---|---|
| • Постоји континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета који обезбеђује факултет +++<br>• Институционализована организациона структура – постојање Центра за унапређење квалитета као посебне организационе јединице са јасно дефинисаним надлежностима обезбеђује систематичност и континуитет у праћењу квалитета +++<br>• Специјализоване радне групе – формирање три посебне радне групе (за успешност студирања, квалитет наставе и научноистраживачки рад) омогућава детаљну и фокусирану анализу сваког сегмента квалитета ++<br>• Развијена нормативна база – систем квалитета утемељен је на Закону о високом образовању и разрађен кроз низ интерних правилника и стратешких докумената, што обезбеђује правну сигурност и методолошку доследност +++<br>• Мултидимензионална евалуација – прикупљање повратних информација из више извора (студенти, наставници, сарадници, послодавци) омогућава свеобухватну слику о квалитету рада ++<br>• Транспарентност система – јавна доступност извештаја о самовредновању на интернет страницама Факултета и Центра јача поверење и омогућава екстерну проверу, а доступност на Наставничком порталу наставницима даје могућност самоусавршавања +++<br>• Повезаност са тржиштем рада – активан Савет послодаваца који даје мишљења о | • Периодичност самовредновања – спровођење самовредновања само периодично, у складу са прописима, може ограничити благовремено препознавање проблема и брзо реаговање на негативне трендове +++<br>• Зависност од ангажовања појединаца – систем се ослања на представнике департмана и чланове радних група, што може угрозити конзистентност уколико дође до кадровских промена или недовољне посвећености ++<br>• Ограничена интеграција повратних информација – иако се подаци прикупљају и анализирају, примена корективних мера и њихових ефеката нису у довољној мери праћени ++<br>• Потенцијално низак одзив на анкете – електронска евалуација, упркос анонимности, може имати ограничен одзив студената, што умањује репрезентативност резултата, а студенти могу имати сумње у анонимност +++<br>• Фрагментација одговорности – постојање више комисија, радних група и одбора може довести до преклапања надлежности или успореног доношења одлука услед сложене координације +++ |

| | |
|---|---|
| студијским програмима и компетенцијама дипломираних студената обезбеђује релевантност образовних исхода ++<br>• Постојање Алумни центра ++ | |
| **Могућности** | **Опасности** |
| • Прецизније дефинисање рокова за доставу извештаја свих радних група ради ефикасније координације активности ++<br>• Увођење јасније структуре и динамике у изради акционог плана за наредни период ++<br>• Унапређивање процеса планирања рада Центра и радних група кроз бољу повезаност докумената и активности ++<br>• Развој техничких решења за аутоматизовано анкетирање, чиме се повећава објективност и тачност података ++<br>• Јачање административне и техничке подршке Центру ради континуитета у раду +++<br>• Развијање активности усмерених на едукацију студената и подстицање поверења у процес евалуације наставе ++<br>• Могућност увођења нових дигиталних алата за праћење квалитета наставе и извештавање ++ | • Преоптерећеност наставног кадра пословима у области обезбеђивања квалитета може утицати на смањење квалитета и мотивације ++<br>• Велики број професионалних обавеза чланова Центра може да успори или отежа реализацију планираних активности ++<br>• Недостатак стално запосленог административног радника задуженог искључиво за послове у области квалитета озбиљно угрожава стабилност рада Центра +++<br>• Недовољна мотивација студената и запослених да учествују у анкетама може утицати на валидност резултата и процес доношења мера за унапређење ++<br>• Могући недостатак финансијске подршке за даље унапређење техничких и кадровских капацитета Центра ++<br>• Непредвиђене организационе промене или одлив кадрова могу довести до прекида континуитета у раду Центра ++<br>• |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14:**

Већина захтева Стандарда 14 је испуњена. Међутим, постоји неколико мера чијом би се применом додатно унапредила провера квалитета: (1) Увођење напредних аналитичких алата, одн. развити интегрисани дигитални систем за праћење кључних индикатора (пролазност, трајање студија, оптерећење наставника), који би омогућио континуирано, а не само периодично праћење и брже доношење одлука; (2) Формализовати механизам праћења реализације предложених мера (нпр. „status report“ за сваку меру), како би се јасно видело шта је спроведено, са којим резултатима и у ком року; (3) Увести систематичну анализу отворених одговора из анкета и фокус група (са студентима, наставницима, алумнистима), ради дубљег разумевања проблема; (4) Ревидирати анкетне инструменте (питања) како би се избегла формалност и повећала аналитичка вредност резултата, а уз то размотрити увођење кратких тематских анкета током семестра, а не само на крају; (5) Увести обавезне или препоручене програме усавршавања (педагошке и дигиталне компетенције) за наставнике, засноване на резултатима евалуације наставе; (6) Систематизовати прикупљање података од дипломираних студената (запосленост, релевантност компетенција), као важан индикатор квалитета студијских програма; (7) Поред објављивања извештаја, представљати резултате у сажетим и визуелно прегледним форматима (инфографици, кратки извештаји), доступним широј академској заједници

**Показатељи и прилози за стандард 14:**

**Прилог 14.1.** Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.

# 4. ТАБЕЛЕ И ПРИЛОЗИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА

Списак табела и прилога уз Извештај о самовредновању:

**Табеле и прилози за стандард 4:**

**Табела 4.1**. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

**Табела 4.2.** Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

**Табела 4.3.** Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

**Прилог 4.1.** Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

**Прилог 4.2.** Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

**Табеле и прилози за стандард 5:**

**Прилог 5.1.** Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

**Прилог 5.2.** Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

**Прилог 5.3.** Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

**Табеле и прилози за стандард 7:**

**Табела 7.1.** Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

**Табела 7.2.** Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

**Прилог 7.1.** Правилник о избору наставника и сарадника

**Прилог 7.2.** Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

**Табеле и прилози за стандард 8:**

**Табела 8.1.** Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години
**Табела 8.2.** Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма
**Табела 8.3.** Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија
**Прилог 8.1.** Правилник о процедури пријема студената
**Прилог 8.2.** Правилник о оцењивању
**Прилог 8.3.** Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

**Табеле и прилози за стандард 9::**

**Табела 9.1.** Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи
**Табела 9.2.** Попис информатичких ресурса
**Прилог 9.1.** Општи акт о уџбеницима
**Прилог 9.2.** Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)
**Прилог 9.3.** Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

**Табеле и прилози за стандард 10:**

**Табела 10.1.** Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица
**Прилог 10.1.** Шематска организациона структура високошколске установе
**Прилог 10.2.** Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

**Табеле и прилози за стандард 11:**

**Табела 11.1.** Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

**Табела 11.2.** Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду
**Табела 11.3.** Наставно-научне и стручне базе

**Табеле и прилози за стандард 13:**

**Прилог 13.1.** Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

**Табеле и прилози за стандард 14:**

**Прилог 14.1.** Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.